

ISKRA

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE »ISKRA« — KRANJ

4

1959

ISKRA

glasilo delovnega
kolektiva
tovarne elektrotehničnih
in finomehaničnih
izdelkov

»Iskra« Kranj

1959

št. 4

april

Izdaja:

Upravni odbor

Ureja:

Uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Boris Kryštufek

Naslov uredništva:

Tovarna »Iskra«

Gorenja Sava 6

telefon 231

(interna 425)

Naslovna slika:

Tudi v planinah

bo kmalu pomlad

Edo Primožič

Klišeje izdelala:

klišarna ČP »Gor. tisk«

Kranj

Tisk:

ČP »Gorenjski tisk«

Kranj

Naklada:

3700 izvodov

LETNIK V.

VSEBINA

- Iz borbe komunistov v bivši Jugočeški — Andrej Brovč
- Med leti 1919 in 1959 — M. Ž.
- Prvo četrletje je uspešno zaključeno — ing. Alojz Grčar
- Razgovor s šefom produkcije, tov. Marcem — Iver
- O letni konferenci OSS Kranj — Jaka Vehovec
- Prodaja februar—marec — Metod Rotar
- Spomin na obletnico — Adolf Kosterov - Janez
- Stanetu Zakotniku - Johanu ob odhodu v zasluženi pokoj — Igor Slavec
- V odpremi se jim mudi — Iver
- Novi izdelki in O. P. P. — Peter Mihelič
- Novi stroji prihajajo — Polde Gregorač
- Bilo je aprila 1942 — SI
- Kako je s privatno pošto na Iskro — F. Logar
- Mladina in tarifni pravilnik
- Koristno posvetovanje
- Delovna akcija v Iskri
- Razen v Ankaranu bomo letos letovali tudi na Hvaru — Metod Rotar
- Prijateljsko srečanje v Cerknem med IKŠ Iskra in Elektrogospodarsko šolo Cerkno — Jože Prelovšek
- Izleti v letu 1959
- Personalna kronika

Andrej Brovč

IZ BORBE KOMUNISTOV v nekdanji *Jugočeški*

Uredniški odbor glasila tovarne Iskra me je zaprosil, da bi ob 40. letnici KPJ napisal za glasilo Iskra nekaj spominov iz časov, ko je bila pod današnjo streho Iskre tekstilna tovarna Jugočeška. Temu vabilu sem se nerad odzval, ker mislim, da so in še delajo tovarišice in tovariši v velikem in marljivem kolektivu Iskre, ki vedo in poznajo, kakšno je bilo življenje delavca v »kraljevini Jugoslaviji« in temu podobno tudi življenje delavcev v Jugočeški. Ti bodo vedeli tudi povedati, saj smo jih že pogosto slišali, pod kakšnimi pogoji smo delali v tem, poleg Jugobrune, največjem kolektivu v Kranju.

Ker niso odnehali, sem se »vdal« in prijel zapero z namenom, da napišem nekaj spominov, ki jih je mnogo in se prepletajo drug z drugim.

Člani KPJ so v bivši Jugoslaviji začeli delovati že v letu 1934. Točnejšega datuma pa komisiji za zbiranje zgodovinskega materiala pri občinskem odboru za proslavo 40. letnice KPJ še do sedaj ni bilo mogoče ugotoviti, ker so vsi takratni člani padli za svobodo v ljudski revoluciji. Ime pokojnega Tomince Ivana bo v zgodovini delavskega gibanja ne samo v Jugočeški, temveč tudi v Kranju zapisano na vidnem mestu. Tominc Ivan je bil član KPJ v Jugočeški in sekretar partijske organizacije že leto in več pred veliko tekstilno stavko 1936. leta. Kdo so bili še člani, ni mogoče ugotoviti. Dejstvo pa je, da se je partijska organizacija, kateri na čelu je bil Tominc Ivan, temeljito pripravljala na velike dogodke, do katerih je prišlo 1936. leta, ko je bil Tominc Ivan na čelu stavkovnega odbora tekstilnih delavcev v Kranju. Zato so ga vsi takratni delavci v Kranju poznali kot revolucionarja, ki je vedno stal v prvih vrstah v boju za delavske pravice. V času srditega boja proti kapitalističnemu izkoriščanju je Komunistična partija znala vzbuditi med delavstvom odpor in onemogočiti vse demagoge drugih, takozvanih delavskih strank Škrbčevega in Brodarjevega kova. Naši partiji je tedaj uspelo uveljaviti enotnost volje in akcije v razrednem gibanju in povesti kranjski proletariat v stavkovno gibanje. Ta je izšel iz borbe še bolj ojeklenel in revolucionaren, pripravljen za poznejše boje in ljudsko revolucijo 1941—1945.

Po kranjski tekstilni stavki so bili vrženi iz službe vsi komunisti in oni, ki so se kompromitirali v času stavke. Kljub temu pa se stiki z delovnimi množicami niso prekinili. Obdržali so stike s simpatizerji KPJ, ki so ostali v tovarnah in jih vzgajali. Kmalu so se pokazali rezultati. Tako so v letu 1937 že bile formirane kandidacijske skupine v kranjskih tovarnah, iz katerih so se organizirale partijske

celice KPJ. V Jugočeški je bila na novo ustanovljena celica KP s pomočjo Mestnega komiteja KPS in komunistov tovarne Semperit, današnje Save, v septembru 1938. leta. Mimogrede bodi omenjeno, da so komunisti iz tovarne Semperit bili iniciatorji in organizatorji partijskih celic KPS tudi na ostalem področju mesta Kranja. V novo ustanovljeni celici KPS v Jugočeški so bili člani: Francka Bajželj iz Orehka, Kovačič iz Primskovega in Andrej Brovč. V krogu te partijske organizacije so se začeli zbirati novi simpatizerji in somišljeniki. Seveda se je v tistem času delo med komunisti odvijalo povsem drugače, posebno v pogledu metode dela, kakor danes. Pod izredno težkimi okoliščinami smo v tovarno prenašali propagandni material in ga razdeljevali med svoje simpatizerje in somišljenike. Takratni vratar Aubricht je budno prežal na vse, ki so se mu zdeli količkaj sumljivi. Preje je bil Aubricht vesten hlapec fabrikantov, prav tak pa je bil v času NOB kot izdajalec slovenskega naroda. Podoben, če ne še hujši je bil njegov sovrstnik, vratar Šturm in druge oprode, ki so se do kraja razgalili v času osvobodilne borbe.

Naše konkretno delo v Jugočeški je bilo zelo različno. Ena izmed pomembnih nalog je bila prenašanje in razdeljevanje propagandnega materiala. V tovarno sem ga prenašal sam, in sicer tako, da sem tudi v poletni vročini oblekel dolge spodnje hlače in okoli sebe nabasal letake. Letakov za Jugočeško je bilo mnogo in velikokrat, kadar sem nesel letake, sem si kupil »Slovenca« ter ga dal v žep, da ga je bilo dobro videti. Tako me je nekajkrat vratar Šturm pobaral, če želim vstopiti v njihovo stranko JRZ. V sami tovarni pa smo imeli razdeljena področja: delavka Francka Bajželj del tiskarne, belilnico in ročno tiskarno, Kovačič Stane je imel predilnico in tkalnico (sedaj produkcija), jaz pa del tiskarne, gravuro in centralo; zunanje delavce sva imela s Kovačičem skupaj.

Nekoč smo dobili zelo mnogo lepakov. Za razdelitev je bilo treba napraviti dober načrt. Lepake smo vtikali med blago, tekače in med tkalske stroje, da so jih delavci lahko našli. Tudi na žepu v oblekah in na garderobe nismo pozabili. Spominjam se, da sva s Kovačičem odprla pisarno nadmojstra Weclova v tkalnici. Pisarna je imela steklene stene, toda kljub temu sva v pisalno mizo porinila letake. Ko je zjutraj nadmojster odprl mizo, je bilo pa hudo. Uprava tovarne je takoj sklicala konferenco. Tisti dan so pri vratarju in na srezkem načelstvu zasliševali kakih 26 delavcev in delavk iz tovarne, le prvih niso dobili.

Komunisti smo bili, poleg dela v tovarni, zadolženi tudi za teren (mesto). Poleg političnega delovanja smo vršili tudi takozvane trosilne akcije in napisne akcije. Vse po strogo pripravljenem načrtu.

V Jugočeški je bilo po večini akordno delo. Prav v Jugočeški pa je bil ta akord tak, da je človeka prav izmozgal. To delo smo imenovali »minutno delo«. Ing. Gramatčikov, emigrant iz Rusije, Vranglovec, se je v Franciji »izvežbal« za uvajanje akorda. (Tovarna je »spoznala«, da je zelo zmožen in so ga zato poslali v Pariz študirati uvajanje akorda.) Na skrivaj je opazoval delavce, kako se obračajo pri strojih in kmalu nato je bil spremenjen akord v škodo delavca.

Vsi tisti, ki smo delali v Jugočeški, ne bom nikdar pozabili skritega priganjalca ing. Gramatčikova in do skrajnosti surovega dr. Weisa, ki je za vsako malenkost z najgršimi psovki kričal nad delavci v ročni tiskarni in v obratih tiskarne in gravure.

V Jugočeški je bilo prepovedano vsako politično delo. V poletju 1940. leta, ko je bila izvedena akcija za nabiranje podpisov prijateljev Sovjetske zveze, smo imeli sekretarji vseh celic (tako smo imenovali osnovne organizacije KP) konferenco. Na tej konferenci smo določili, koliko podpisov mora vsaka celica pridobiti. Za celico v Jugočeški je bilo določeno 300 podpisnikov. Nabrali pa smo jih 480 in to vse v tovarni, skrivaj, v strogi tajnosti. V gravuri bi se mi kmalu zataknilo. Nek pantograf, vdan JRZ je poslal k meni svojega pomočnika, češ, da bi se tudi on rad vpisal za prijatelja Sovjetske zveze. Zlagal pa sem se mu, da pole nimam v tovarni in da naj pride k meni po »šihu« domov.

O takratnem stanju v Jugočeški bi lahko še mnogo napisal. Ob praznovanju 20. letnice velike tekstilne stavke sem videl, da je lepo število tovarišev in tovarišic še zaposlenih v Iskri. Želel bi, da bi v tem jubilejnem letu, ko z veliko radostjo in v svobodi praznujemo 40. letnico KPJ, tudi ti delavci iz Jugočeške napisali v vaše glasilo spomine iz časov, ko je naš delovni človek bil boj za obstanek.

Iskra je danes kolektiv mladih. Prav tem mladim ljudem pa bi rad povedal naslednje:

Postati član KPJ je v tistih časih pomenilo služiti in boriti se za interese delovnega človeka in biti vedno pripravljen za žrtvovanje samega sebe. Vedno si moral biti pripravljen na surovi obračun z organi čaršije, na Sremsko Mitrovico, Bilečo ali Lepoglavo.

Komunisti smo se tega zavedali, vendar biti član KPJ, služiti visoki človeški ideji, je bilo močnejše kot strah pred vsem trpljenjem. Vsem mladim delavcem v Iskri, posebno pa mladim komunistom stari komunisti izročamo izkušnje iz revolucionarne zgodovine naše Partije. Ob teh se je treba učiti vztrajnosti, discipline in predanosti naši razvijajoči se družbeni skupnosti, za katero so se vztrajno in požrtvovalno borili člani KPS v preteklosti.

Med leti 1919 in 1959

Stopamo v jubilejno leto revolucionarnega delovanja Komunistične partije Jugoslavije in SKOJ. Mladina bo proslavljala ta veliki praznik ne le s številnimi akademijami in proslavami, temveč tudi z aktivnim delom na uresničevanju programa ZKJ, s spoznavanjem revolucionarne poti Partije in SKOJ, spoznavanjem današnjega časa in družbenih zakonitosti. Ta jubilejna letnica predstavlja priliko, da bliže spoznamo revolucionarno delavsko gibanje v celoti, borbene tradicije in bogato zgodovino SKOJ in vsega naprednega mladinskega gibanja v Jugoslaviji.

Neposredno po prvi svetovni vojni je bila v težkih razrednih nasprotjih nekaj mesecev po ustanovitvi Socialistične delavske Partije (komunistov), 10. oktobra 1919 ustanovljena Zveza komunistične mladine v Jugoslaviji (SKOJ). Napredno mladinsko gibanje je bilo od ustanovitve SKOJ dalje na stopnjah svojega razvoja sestavni del revolucionarnega gibanja pod zastavo in vodstvom KPJ. Mladi komunisti so skupno s Partijo ponesli plamenico boja proti bivšemu buržoaznemu režimu Jugoslavije za pravice delovnih ljudi in mladine. Takratni buržoazni režim je do kraja hotel obračunati z naprednimi gibanji v deželi, zlasti po Obznani leta 1920. Ta leta so potekala v znamenju likvidacije Partije in SKOJ, ki sta se morala umakniti globoko v ilegalo, ter utrjevati svoje vrste. Kljub globoki ilegali je bil SKOJ izpostavljen nenehnemu preganjanju reakcije, ter je v letih monarhofašistične diktature padlo sedem sekretarjev SKOJ. Srditim napadom policije je uspelo razbiti partijske in skojevske vrste ter uresničiti Aleksandrovo šestojanuarsko diktaturo.

Hitrejši razvoj SKOJ je bil otežkočen tudi zaradi frakcijskih bojev v partijskih vrhovih in zaradi pogostih poizkusov frakcionašev, da bi spravili tudi SKOJ na slabo pot. Tako so protipartijski elementi z Gorkičem na čelu leta 1936 sprejeli škodljivi sklep o razpustu SKOJ. S prihodom tov. Tita na čelo Partije se pričlenja nova doba vzpona in pravega prepoda Partije in reorganizacije SKOJ.

Zveza komunistične mladine je pod vodstvom Partije uspešno združevala napredno mladino Jugoslavije ter ustanovljala edinstveno masovno organizacijo jugoslovanske mladine.

SKOJ je skupaj s člani Partije, z globokimi koreninami v mladih delovnih množicah, pričakal leta vojne vihre in ljudske revolucije. SKOJ je s 30.000 prekaljenimi člani stopil v narodno osvobodilno vojno ter odigral veliko vlogo v mobiliziranju mladine za boj proti okupatorju in domačim izdajalcem. Konec decembra 1942. leta je bil sklican prvi kongres antifašistične mladine Jugoslavije, na katerem je bil ustanovljen Ujedinjeni savez antifašistične omladine Jugoslavije (USAOJ). V vrstah naše Armije v teku NOB je bila pretežna večina mladih ljudi — skojevcev, ki so s svojimi hrabrimi dejanji dajali vzgled drugim. Nepozabni so spomini mladih bombašev, puškomitraljezcev, kurirjev in neustrašenih ilegalcev, ki so s svojimi junaškimi dejanji pokazali, kako se je treba boriti za lepšo prihodnost ljudstva. Čez 100.000 mladih komunistov je padlo v NOB, med njimi revolucionarni junaki skojevci: Ivo Lola Ribar, Jože Vlahovič, Budo Tomovič, Tone Boško, Marija Bursič, Majda Šilc in nešteto drugih, katerih imena bodo navdihnili z revolucionarnim zanosom in patriotizmom sedanje in prihodnje rodove mladine.

Ljudska mladina igra danes veliko vlogo v izgradnji socializma, je masovno politična organizacija, katera je nastala z združitvijo SKOJ in USAOJ na skupnem kongresu leta 1948. Člani ljudske mladine se učijo na svetlih tradicijah SKOJ.

Svojo predanost je LM pokazala tudi na mnogih delovnih akcijah. Delo njenih rok so proge Brčko—Banovići, Šamac—Sarajevo, gradnja avto ceste Bratstva in enotnosti, kakor tudi drugi objekti po naši domovini.

LM je danes zelo aktivna sila v življenju naše domovine. Mnogi člani LM so v organih samoupravljanja delavskih svetih, šolskih in drugih odborih. O visokem priznanju Ljudski mladini za njeno revolucionarno in ustvarjalno delo pa nam priča podelitev odlikovanja Junaka socialističnega dela organizaciji Ljudske mladine Jugoslavije.

Tudi mladina v tovarni Iskra bo praznovala pomembno obletnico SKOJ. Pri Tovarniškem komiteju LMS je bila že ustanovljena komisija za izvedbo programa v letošnjem jubilejnem letu Partije in SKOJ.

O programu dela samem v jubilejnem letu pa bomo spregovorili v naslednji številki našega glasila.

M. Ž.

Prvo četrtletje je uspešno zaključeno

Zaključili smo prvo četrtno leta 1959. Kljub večjim težavam, ki nastopajo v letošnjem letu, smo vse prve tri mesece dosegali zadolžitve po gospodarskem planu. V januarju je bil plan dosežen s 104,6 % v februarju pa 102 %. Še lepši uspeh pa smo dosegli v mesecu marcu, ko je bil rezultat naslednji:

	Plan 000 din	Izvršitev v 000 din	%
Skupna proizvodnja	569.728.—	633.995.—	111.7
Blagovna proizvodnja	536.216.—	600.890.—	113.5

Tako smo prvo četrtletje uspešno zaključili, kar pa ni bil primer v preteklem letu, saj vemo, da smo v mesecu januarju 1958 plan dosegli z 98,6 %, v februarju 94 % in marcu 94,9 %.

Po posameznih oddelkih je bil uspeh v prvem četrtletju z ozirom na postavljene montažne plane naslednji:

	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja		
	Plan v 000 din	Izvršitev v 000 din	%	Plan v 000 din	Izvršitev v 000 din	%
Montaža avtoelektrike	232.924	263.742	113.0	224.384	263.125	117.0
Montaža instrumentov	89.609	83.507	83.5	83.214	72.714	87.4
Montaža kinoakustike	145.610	148.439	102.2	145.610	144.656	99.4
Montaža telefonskih central	291.390	304.678	104.7	291.390	302.612	104.1
Montaža usmernikov	103.455	106.301	103.0	86.655	95.657	110.2
Montaža splošna	603.136	673.824	111.4	600.225	650.458	108.5
Selenski oddelek	50.977	84.340	165.0	16.507	58.385	354.0
Oddelek Lipnica	9.600	11.670	121.5	6.500	7.174	110.2
Usluge	16.446	ni podatkov		16.446	ni podatkov	
Ostalo	7.524	355	4.7	3.527	385	10.9
Skupaj	1,550.671	1,676.856	107.9	1,474.458	1,595.166	107.9

Iz gornjih podatkov je razvidno, da smo plan za prvo četrtletje presegle za 7,9 %, kar je zelo lep uspeh. Lani smo plan v prvem četrtletju dosegli le z 95,7 %. Po planu blagovne proizvodnje imamo v letošnjem letu zadolžitev 6.267,729.000 dinarjev, to se pravi, da znaša povprečna mesečna zadolžitev 522,311.000 dinarjev. Proizvedli pa smo v prvem četrtletju povprečno mesečno za 531,722.000 dinarjev tako, da že presehamo letno mesečno povprečje.

Iz razpredelnice je razvidno, da le montaža instrumentov ni dosegla tromesečne zadolžitve. — Vzrok leži v pomanjkanju inozemskega materiala (špirale, plastni upori, skale), ki nam ni dovoljevalo normalne proizvodnje v januarju in februarju, dočim je bil v mesecu marcu plan presežen.

Resničen napredek v povečanju proizvodnje, pa nam prikazuje primerjava proizvodnje v letošnjem in lanskem prvem četrtletju. Izvršili bomo primerjavo skupne proizvodnje po stalnih cenah, ker smo v lanskem letu evidentirali le skupno proizvodnjo.

	I. četrletje 1958 v 000 din	I. četrletje 1959 v 000 din	%
Montaža avtoelektrike	145.789	295.346	202.0
Montaža instrumentov	106.766	95.845	89.8
Montaža kinoakustike	238.908	193.082	80.7
Montaža telefonskih central	207.152	310.371	149.8
Montaža usmernikov	40.265	106.133	264.0
Montaža splošna	548.418	677.556	123.4
Selenski oddelek	30.422	84.340	277.0
Oddelek Lipnica	4.808	11.670	243.0
Usluge	10.121	ni podatkov	
Ostalo	1.679	415	24.8
Skupaj	1,334.328	1,774.758	133.0

Vidimo, da smo v prvem četrletju dosegli izredne uspehe. Poseben napredek smo dosegli pri selenskih usmernikih in napravah. Prav tako smo dosegli dvojno proizvodnjo pri izdelkih avtoelektrike.

Po podatkih kaže, da smo letos izdelali manj instrumentov kot v lanskem letu. To pa ne odgovarja dejstvu iz razloga, ker smo z letošnjim januarjem prenesli montažo tokovnih transformatorjev v splošno montažo. Če bi se ti še vedno montirali v montaži instrumentov, bi videli, da je tudi montaža instrumentov kljub pomanjkanju materiala izdelala več instrumentov kot lani. Manjšo proizvodnjo je dosegla tudi montaža kinoakustike. Vzrok leži v manjši proizvodnji kinoprojektorjev NP 21, za katere v I. četrletju ni bilo potrebe. Vsi vemo, da bodo morali v letošnjem letu doživeti največji porast izdelki avtoelektrike. V preteklem letu je montaža avtoelektrike izdelala teh izdelkov za približno 800 milijonov dinarjev, dočim je letos treba izdelati vsaj še enkrat več. Največja ovira za tako povečanje pa je pomanjkanje delovne sile, saj ima proizvodnja trenutno manj ljudi kot v decembru. Problem delovne sile bo treba rešiti v najkrajšem času, ker sicer ne bomo v stanju zadovoljevati potreb motorne industrije. Pomanjkanje izdelkov avtoelektrike pri naših kupcih je že tako kritično, da stojijo vozila in motorji nedokončani ravno zaradi naših izdelkov, kar predstavlja veliko gospodarsko škodo, poleg tega pa škoduje ugledu Iskre.

*Vsem komunistom in celotnemu
delovnemu kolektivu čestita
k 40. obletnici ustanovitve KPJ
in 1. maju*

Uredniški odbor
REVIJE ISKRA

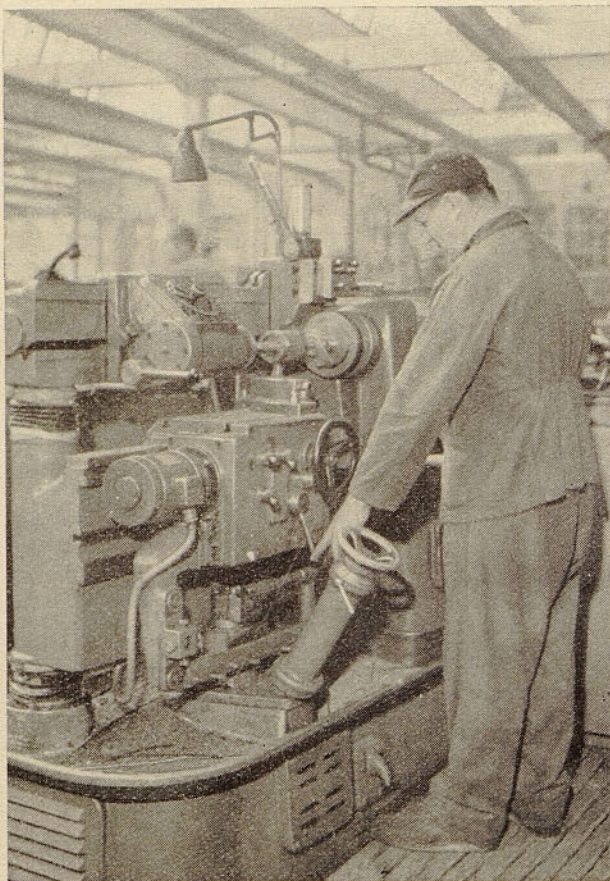
Razgovor s šefom produkcije, tov. Marcem

Foto: Edo Primožič

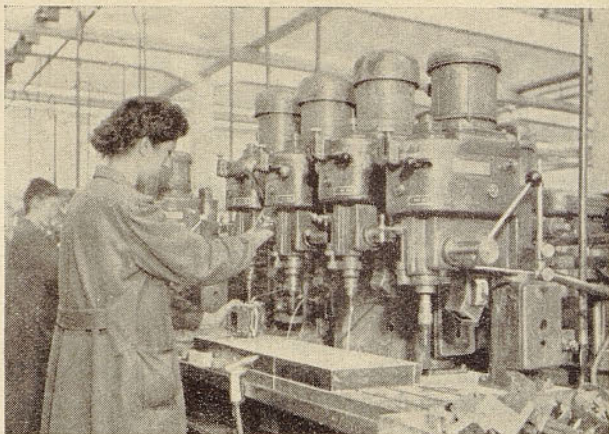

Pri mehanskih strožnicah v drugi delavnici

Ob kopirni strožnici v prvi delavnici

Šum in ropot strojev se je polegel šele takrat, ko sem stopil v sobo, kjer imajo delovno mesto: šef proizvodnje, tov. ing. Grčar, šef produkcije delov tov. Marc in obratovodja, tov. Novljan. Vsi so bili v živahni debati zaradi nekega materiala, telefoni pa so »peli« kot za stavo. Naenkrat se je vse umirilo. Prijazen pozdrav — in že sem prosil tov. Marca za kratek razgovor.

V vrtalnici

»Nekaj za našo revijo?« je zvedavo vprašal. »No, prav veseli me, da je začela naša revija objavljati članke o delu naših ljudi, ki nenehno ustvarjajo...«

Pogledal je na uro in dejal: »Vzel si bom nekaj časa; najbolje je, da greste kar z menoj!«

Šla sva...

»Glejte, to je terminski oddelek. Tam so table, na katerih zasledujejo potek dela v produkciji. S terminarji sem zelo zadovoljen, čeprav imajo včasih trenja z mojstri, kar pa šef terminarjev vedno tako uredi, da je vsem prav. Na kratko rečeno: tukaj se pripravlja tekoče delo.«

Krenila sva mimo skladišča posebnega orodja, vmesnega skladišča in pogledala v prostor pomožne orodjarne. Resni obrazi so bili sklonjeni nad orodjem. »Zelo so vestni pri delu«, je dejal tovariš Marc.

Pot naju je vodila mimo skladišča normalnega orodja in skladišča surovin in prišla sva v oddelek za rezanje pločevine. »Tu se razreže do 100.000 kg pločevine na mesec,« je spregovoril tov. Marc. »Je zelo monotono, toda natančno delo. Tukaj imamo

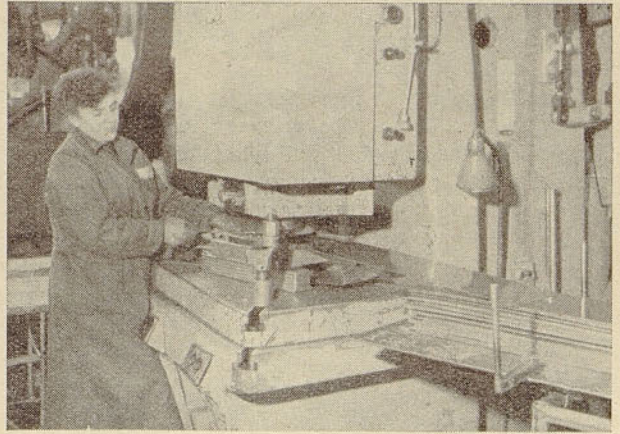
tudi stroj domače izdelave, s katerim smo zelo zadovoljni. Stroj je narejen po zamisli in konstrukciji tov. Ahačiča.«

»Vidite,« je dejal tov. Marc. »To so avtomati Index in Tornos, ki nenehno pojejo svojo enolično pesem; požirajo kovinske palice raznih premerov, iz sebe pa mečejo razne vijake in maticice. Letos smo dobili precej novih. Ti stroji so vedno zaposleni. Poleg tega pa imamo še stroje za valjane vijake, kjer prihranimo lepe vsote pri materialu in času. Tu upravlja po več strojev en sam delavec, zato jim čas pri požrtvovalnem delu hitro mineva.«

Pogled mi je begal po novih, naglo tekočih avtomatih za izdelavo matic. Oko se je odpočilo na lepi zeleni barvi teh šumečih robotov, katere je ustvaril človek, da mu služijo.

»No, sedaj sva pa pri dekletih,« je prijazno zadelo. In res... vrsta za vrsto so se vrstile ženske glave, obdane z različnimi pričeskami, vendar vse z isto mislijo: narediti čim več in čim boljše... »Da,« je spregovoril tov. Marc, ko je opazil moje začudenje. »Boley stružnicam strežejo le ženske, ker so zelo natančne, vestne in potrpežljive. Na prvi pogled se dozdeva, da je delo fizično težko... vendar je to samo videz, res pa je največja nevšečnost v tem, da je premik stružnice urejen z bokom,

Brezkonično brušenje...

Pri delu na 120 t ekscentrični stiskalnici

trpijo pa tudi noge, ker pri delu stojijo. Novejše stružnice nudijo delavkam že večjo udobnost, ker odpade bočno odrivanje, ob rob stružnice pa je nameščen tudi gibljiv sedež. Omeniti moram, da pri teh stružnicah zavzema posebno mesto tov. Bohinc Francka, ki je pravi veteran na tem delovnem mestu.«

To je priučena delovna sila, katerim urejevalci pripravijo vse potrebno. Isto je tudi na revolver-skih stružnicah, le da tam prevladujejo moški. Vretenčnim stružnicam pa strežejo kvalificirani delavci, kjer izdelujejo razne precizne kose, največ za kinoprojektorje. To so pridni fantje, ki razumejejo svoje delo.«

Mimogrede sva skočila še v oddelek brusilnice, kjer stroji brusijo, kar je potrebno — bodisi površinsko ali globinsko.

»Veste,« je dejal tov. Marc, »sedaj pa prideva do pravega heroja, ki se ne boji smirkovega prahu. To je tov. Petrič Pavel — ročni brusilec. Ves dan drgne to in ono, čeprav smirkov prah za pljuča ni posebno priporočljiv. Zdi se mi, da bo treba zaščito proti prahu izboljšati.«

In zopet sva bila na poti, kjer glave bdijo nad brnečimi stroji. Ženske in moški se nenehno borijo s časom in za kvaliteto...

»Mala strugarna,« mi je šepnil spremljevalec. »Tu dokončno izdelujejo predmete, ki so jih avtomati že prebavili; poleg pa je ozobčanje, ki zahteva veliko natančnost. Vidite, pa nas ženske denejo v koš. Tam, kjer je drobno, natančno delo, so vedno one.«

»To imate prav,« sem dejal, ko sem pomislil na šivanje in pletenje, na tako imenovano večno vbada-nje. »Tu je potrebna potrpežljivost...«

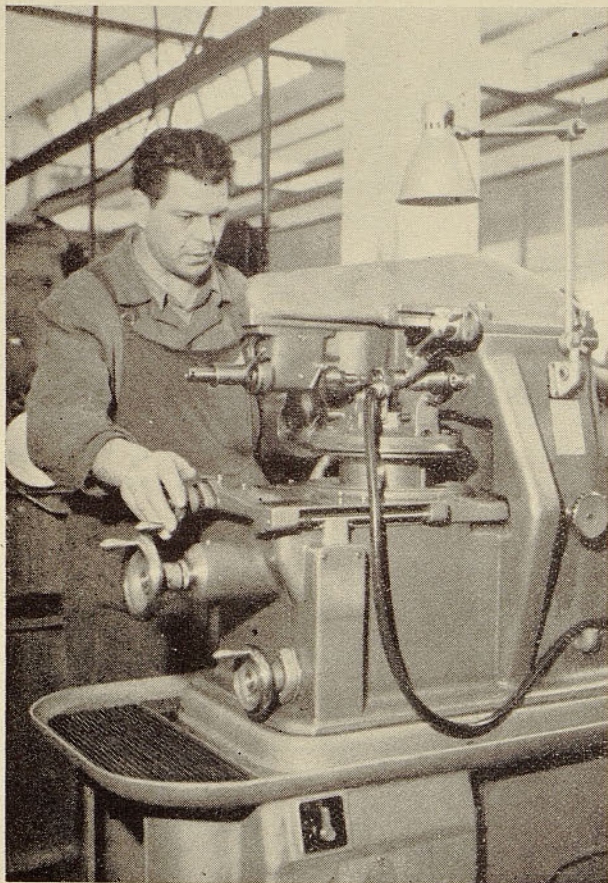
»O,« je dejal tov. Marc, »če nas moške lahko prenašajo, ki smo sitni kot muhe, potem jim je to delo v zabavo.«

V tem sva prišla do rezkarne, kjer delajo kvalificirani in polkvalificirani delavci — tudi ženske niso izvzete. »Največ delajo za kinoprojektorje in rotacijske stroje; potrebna je sposobnost in to naši rezkarji imajo,« je glasno dejal spremljevalec.

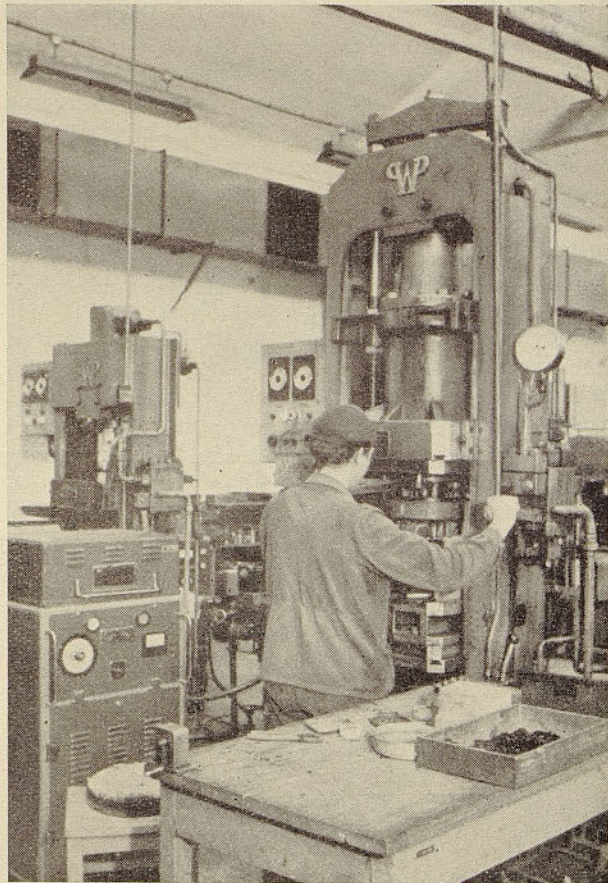
Vrsta strojev, monotonih v svojem življenju, je predstavljala vrtalnico, kjer je ženska delovna sila zopet prva.

»Ročna delavnica in raziglenje je problem zase,« je dejal tov. Marc. »Tu so zaposleni invalidi, ter ženska delovna sila. V ročni delavnici se delo precej menja, vendar norme po njihovem mnenju niso vedno prave in to vzbuja nezadovoljstvo. Raziglenje pa je premalo cenjeno, zato so zasluzki slabi in se

Že na hodniku je bilo opaziti, da se bližamo lakirnici; duh nitrolaka nama je bil vodnik. »Galvanika in lakirnica še vedno povsem ne odgovarjata predpisom, vendar so izboljšave vidne iz leta v leto,« je pripomnil tov. Marc. »V obeh oddelkih je zdravju škodljivo delo zaradi izparevanja lakov in kislin. Zaradi tega dobivajo delavci mleko. Da, tu delajo zelo požrtvovalno.«

Ozobčanje

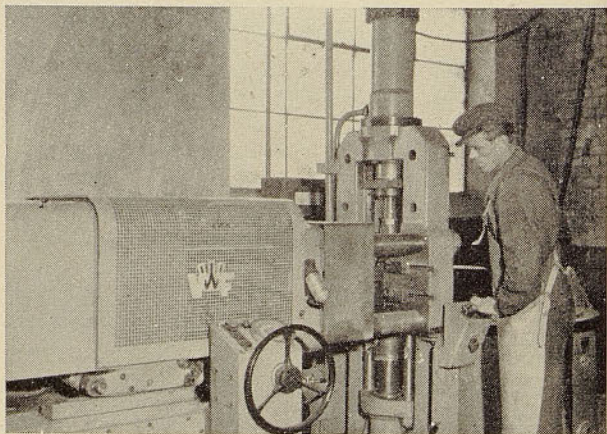
V bakelitni delavnici

tega oddelka vsak boji. Je pa ta oddelek nujno potreben, poleg tega pa je treba spretnosti — monotono delo pa ubija dobro voljo in živce.«

Znašla sva se v oddelku stiskalnic. Šum in ropot težkih strojev je bil tako močan, da sva govorila bolj z očmi, kot z usti. »Tu je potrebna izredna previdnost,« je dejal tov. Marc. »Vsako izigravanje varnostnih predpisov se hitro maščuje. To je precej težko delo v primeri z drugimi oddelki — in tudi finančno premalo cenjeno.«

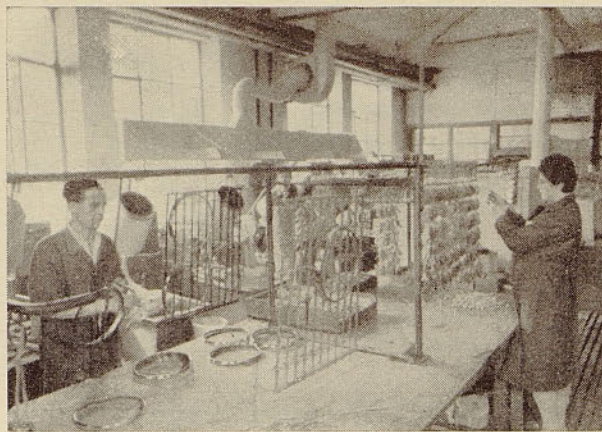
V nekaj vrstah stojijo stiskalnice, katerim streže ženske. Pločevinasti trakovi so pod udarci stiskalnic spremenjeni v nove oblike in predmete. Težke stiskalnice čepe nad vsem in z zamolklim tonom poudarjajo pesem strojev, toda v bistvu precej nevarno pesem, ki bi lahko pripovedovala o zmečkanih prstih neprevidnih — zamišljenih ljudi.

V livarni

V lakirnici

V galvaniki

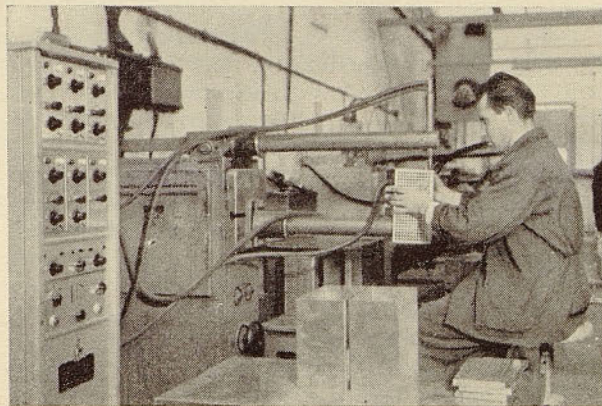
»Kje pa imate zloglasnega polirnega kozla,« sem bil radoveden.

»Ah, ta pa je tu v polirnici.«

Ko sem zagledal tega grešnika, se mi je zahotelo, da bi mu povedal par gorkih, pa kaj ko ne bi razumel in tudi če bi razumel, bi dejal, da on ni za to tu, da pazi na človeka, ampak naj bo raje obratno.

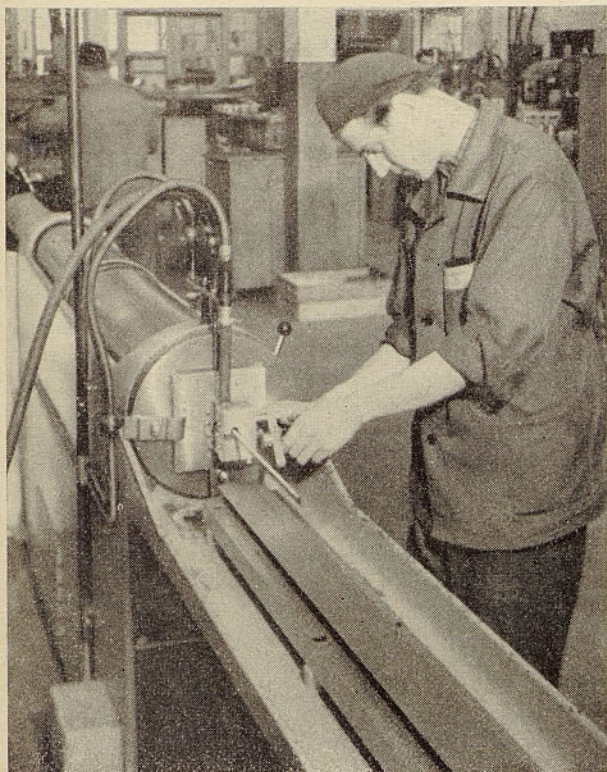
Ko sem stopil na prosto, sem zadihal, kolikor so mi le pljuča dala. Razumel sem spremljevalca, ko je govoril o slabem zraku — zdaj sem bil o tem prepričan.

»Tamle pa je livarna,« je nadaljeval tov. Marc. »Precej težko delo je to, ki pa je relativno dobro plačano. Novi stroji, to je želja vsakega livarja —

Točkasto varjenje v ročni delavnici

Delo na stroju za vlečenje utorov v rezkarnici

in pa seveda moderniziranje vsega oddelka. Na splošno je tov. Markovič, njihov mojster, z livarji zelo zadovoljen.«

Precej vroča sva prišla iz neprostovoljne kopeli z vročim zrakom in jo mahnila proti bakelitskemu oddelku, ki je ozko grlo naše proizvodnje, čeprav delajo v treh izmenah. Značilni duh po bakelitu nama je udaril v nos, toplota pa se nama je zopet zajedla v kožo.

»Glejte,« je dejal tov. Marc. »Tu se bodo pogoji dela spremenili. Dobili smo 5 stiskalnic za brizganje umetnih mas, za izdelavo številčnih koles, za števec in telefone. Pri delu je treba biti pazljiv zaradi potrebnega časa pečenja. Zgodi se, da sem in tja prekoračijo norme s tem, da čas pečenja znižujejo, kar pa se maščuje pri izmetu. Prostor tudi ni primeren, ker ni prave svetlobe niti zadostnega zraka, posebno pri raziglenju in poliranju.«

»Zdaj pa še splošno vprašanje tov. Marc: kaj sodite o odnosih med ljudmi...?«

»Težko vprašanje. Kadar so v ospredju tarifne postavke, tedaj je kar vroče — tarče pa smo mi. Ko to mine, pa se vse uredi do naslednjega tarifnega pravilnika; tedaj pa iznova... Tudi 10% prispevek jih je razburil, ker ljudem ni bilo zadosti in prav pojasnjeno.«

Iver

O letni konferenci OSS Kranj

Konec marca je bila v Kranju IV. letna konferenca Okrajnega sindikalnega sveta. Že pred konferenco so delegati prejeli obsežno poročilo, ki je vsebovalo analizo pomembnih zadev in stališč Okrajnega sindikalnega sveta do posameznih problemov s področja gospodarjenja, družbenega upravljanja in našega družbeno-političnega razvoja. Vrsta konkretnih analiz in podatkov je zelo zanimiva, posebno še, če jo presojamo vzporedno s težnjo sindikatov za aktivnejše uveljavljanje te množične organizacije na vseh področjih gospodarske in družbeno-politične dejavnosti. Na konferenci je bilo v poročilih in v razpravi poudarjeno, da sindikalne organizacije že z vso odgovornostjo povzemajo nove oblike dela, ki spreminja vlogo sindikatov. Od drobnih zadev sindikalne organizacije že prehajajo k obravnavanju važnih gospodarskih in družbenih problemov, kar vodi k vedno večjemu uveljavljanju te organizacije.

Predsednik Okrajnega sindikalnega sveta, Andrej Verbič je v svojem poročilu obširno govoril o akciji sindikatov za vlaganje sredstev v družbeni standard. V tej izredno pomembni akciji pa se ugotavlja, da se tu pa tam pojavljajo še škodljive tendence na eni strani pri podjetjih, ki se še vedno preveč zapirajo sama vase, po drugi strani pa nekateri občinski ljudski odbori menijo, da je sedaj čas, da iztisnejo iz kolektivov čim več sredstev. Pojavljajo se tudi mnenja, da se z investiranjem v družbeni standard ogroža razvoj industrije in gospodarske investicije. Toda pri vsem tem gre le za vskladitev naše investicijske politike s potrebami delovnih ljudi. Vzporedno s tem pa je potrebno razvijati kooperacijo med podjetji in specializacijo posameznih gospodarskih organizacij in posvetiti večjo pozornost socialističnemu sektorju obrti.

Ukrep o omejenem zaposlovanju delovne sile teži za zmanjšanjem fluktuacije delovne sile, za smotrnejšim zaposlovanjem in za iskanjem rezerv v gospodarskih organizacijah, ki po mnenju okrajnega sindikalnega sveta v podjetjih še obstajajo. Precej delegatov je govorilo tudi o urejevanju tarifnih zadev v gospodarskih organizacijah in o sestavljanju novih tarifnih pravilnikov. Nekatera podjetja so že sprejela tarifne pravilnike, s katerimi so uveljavljeni novi principi nagrajevanja. So pa še podjetja, ki čakajo, da bi jim bile norme za sestavljanje tarifnih pravilnikov predpisane z nekim odlokom od zunaj, teži jo za izravnavo tarifnih postavk

med podjetji in se izgovarjajo, da nimajo vseh podatkov v rokah. Pri takih ugotovitvah pa se pojavi vprašanje, kako se v teh podjetjih gospodari, če organi upravljanja in uprave podjetij ne razpolagajo s konkretnimi podatki o gospodarjenju. V tarifnih pravilnikih je treba uveljaviti princip, da bo nagrajevanje odvisno od dviga produktivnosti dela in uspešnega gospodarjenja. Občinski sindikalni sveti pa morajo pomagati in usmerjati delo na urejevanju tarifne problematike povsod tam, kjer je to potrebno.

Na konferenci je bilo precej govora tudi o usmerjanju sredstev v družbeni standard in o določanju prioriteten list. Ponekod so to rešili z anketiranjem delavcev, ki so postavili vrstni red gradenj objektov družbenega standarda. Popolnoma pravilno je, da o tem spregovore neposredni proizvajalci, ker se s tem prepreči marsikatera nepravilnost, ki jo skušajo uveljaviti posamezniki. Često naletimo na nepopolne načrte, so pa primeri, da nekateri načrti niso pravočasno izdelani, ali pa si posamezni projektanti na račun delovnih kolektivov postavijo v razkošnih zgradbah »osebne spomnike«. Okrajni sindikalni svet meni, da se je treba odločno boriti proti takim pojavom. Kolektivom oziroma javnosti je treba predložiti solidno izdelane načrte s fiksno proračunsko vrednostjo. Ob zaključku pa je treba predložiti javnosti obračun stroškov. Za vsa neupravičena odstopanja od proračunske vrednosti pa mora prizadete poklicati na odgovor.

V poročilu kakor tudi v razpravi je bilo analizirano tudi vprašanje družbenega upravljanja, odnosov v podjetju in stikov med komuno in proizvajalci. Marsikje ta vprašanja še niso popolnoma urejena, posledice tega pa se negativno odražajo v raznih birokratskih pojavih in formalizmu. Preprečevati je treba pojave birokratskega reševanja vprašanj, sklepanja za zaprtimi vrati, ozka pojmovanja itd. Organi upravljanja morajo nenehno iskati nove oblike dela, DS in UO morata tesno sodelovati s celotnim kolektivom, ki mora biti informiran ne samo o sklepih samoupravnih organov v podjetju, temveč tudi o delu ljudskega odbora in zbora proizvajalcev. Danes je vez med člani zbora proizvajalcev in neposrednimi proizvajalci še vse prerahla, tako da marsikje delavci niso poučeni o problemih komune.

Tudi izobraževanje delavcev je v razpravi našlo svoje mesto. Potreba po izobraževanju ni nova, temveč izhaja iz mnogoterih oblik družbenega upravljanja, kjer proizvajalci sodelujejo. Na konferenci je bila poudarjena potreba po sistematičnejšem izobraževanju delavcev, ker je od tega v veliki meri odvisno njihovo uspešno uveljavljanje v organih upravljanja in političnih organizacijah.

IV. konferenca je dala sindikalnim organizacijam bogato in obsežno gradivo, kakor tudi napotke za uspešno reševanje problemov, ki jih poraja naša

stvarnost. O nalogah sindikalne organizacije je obširno govoril tudi predsednik republiškega odbora sindikatov, tov. Stane Kavčič. Sindikalne organizacije čaka obsežno delo. Vložiti bo potrebno precej naporov in prizadevanja, da bodo sindikalne organizacije uspešno opravile svoje delo.

Na konferenci je bil izvoljen tudi 65-članski plenum, potem 5-članski nadzorni odbor in pa 11 delegatov za republiško konferenco sindikatov.

Plenum je ponovno soglasno izvolil tov. Verbiča Andreja za predsednika Okrajnega sindikalnega sveta.

Metod Rotar

PRODAJA FEBRUAR - MAREC

Mesec februar, čeprav ima nekaj manj dni, je bil za prodajo prav tako zelo uspešen, kot mesec januar. Prognoza, ki je bila dana ob poročilu za januar, se je pokazala za realno.

Planska naloga je bila postavljena za ta mesec na skupaj 470 milijonov dinarjev, izvršitev pa je

pokazala skupno prodajo v višini 547,426.756 dinarjev ali 116 %.

Primerjava plana in izvršitev po panogah z istim obdobjem preteklega leta kaže naslednje pokazatelje:

Panoga	Februar 1958			Februar 1959		
	plan	izvršeno	%	plan	izvršeno	%
Avtoelektrika	60,000.000.—	75,239.771.—	125	78,000.000.—	99,740.542.—	128
Kinoakustika	61,000.000.—	51,989.458.—	84	51,000.000.—	65,151.286.—	128
Merilna tehnika	200,000.000.—	176,660.118.—	88	178,000.000.—	214,486.092.—	121
Telefonija	92,000.000.—	118,373.767.—	128	148,000.000.—	156,145.578.—	106
Usluge	8,000.000.—	15,877.986.—	188	15,000.000.—	11,903.458.—	79
Skupaj	421,000.000.—	438,141.100.—	105	470,000.000.—	547,426.756.—	116

Posebno je napredovala panoga avtoelektrike, o čemer smo že pisali v januarju. V naslednjih mesecih se računa še na nadaljnji vzpon te panoge.

V panogi kinoakustike je bila v tem mesecu zlasti pojačana prodaja ojačevalnih naprav in pa tudi za OP-2 se situacija obrača na bolje.

V ostalih panogah je prodaja potekala normalno; prekoračenje plana v merilni tehniki gre na račun povečane prodaje števecv.

V naših predstavništvih je prodaja v februarju prav tako potekala sorazmerno ugodno. Naj navedemo nekaj rezultatov:

Zagreb je v februarju prodal za 50,376.000 din. Posebno ugodno se je razvijala pri tem predstavništvu prodaja v telefoniji s serijskimi centralami, prodani pa so bili tudi projektorji NP-21 in 5 kosov OP-2.

Ljubljana je dosegla skupen promet 45,812.000 dinarjev. Od tega samo v industrijski prodaji 22 milijonov 348.000. Posebno prednjači tudi pri tem predstavništvu telefonija in kinoakustika.

Reka je v tem času dosegla v trgovini promet v višini 9,971.000 dinarjev, kar je za ta mesec za to predstavništvo zelo ugoden rezultat; Skopje pa je doseglo promet v prodajalni 4,373.000 dinarjev.

K zgornjim podatkom o prodaji v mesecu februarju, pa lahko dodamo še informativne številke za mesec marec, s tem, da v prihodnji številki revije damo točne podatke s komentarjem.

	V mesecu marcu je imela prodaja		
	plan	prodano	%
Avtoelektrika	80,000.000	92,000.000	115
Kino in ojačevalne naprave	52,000.000	56,000.000	107
Merilna tehnika in sel. naprave	201,000.000	216,000.000	107
Telefonija	170,000.000	206,000.000	121
Usluge	12,000.000	13,000.000	108
S k u p a j	515,000.000	583,000.000	111

Spomin na obletnico

Megleno jutro je naznanjalo, da bo dan lep in jasen. Dežurni v enoti Poljanske čete je prebudil tovariše, ki so bili določeni za redne patrole. Taborišče se je prebujalo. Ptičje petje je spremljalo jutranjo telovadbo borcev, ki so prilezli izpod šotorov. Kuhar se je že veselo sukalo okoli ognjišča in pripravljalo zajtrk za svoje fante, kakor je imel navado nazivati borce. Tarzan, kakor smo imenovali našega kuharja, je bil majhne, toda čokate postave. Imel je govorno napako in je pri govoru vedno jecljal. Bil je neustrašen tako v borbi kakor tudi pri kotlu. Zanj ni bilo nikdar problema, kaj skuhati; če ni imel moke za žgance, je že našel kako prgišče moke in prežganka, čeprav velikokrat neslana, je bila nared.

Komandir čete tov. Živko, mlad in postaven Žirovec je že navsezgodaj zjutraj obhodil vse straže. To jutro je bil posebno natančen. Zahteval je, da morajo biti šotori pospravljeni bolje kot običajno in iz njegovih ukazov je bilo čutiti resnično vojaškega duha.

Komandir še ni izdal vseh navodil, ko se je že oglasil kuhar Tarzan: »Aaallo fantje, vsi hhhh kkottllu, fruuštk je prrštimaan«. Borci so se postavili v vrsto. To jutro je bil zajtrk zelo dober. Prejšnji večer je desetina naše čete rekvirirala pri sodelavcu okupatorja v Poljanski dolini. Bil je še kar premožen kmet, pohlepen in se je vdal za hlapca Nemcem. Pri njem je bilo vedno dovolj vsega. Saj so ga Nemci zelo upoštevali. Njegovi podatki o zavednih Slovencih so bili Nemcem dobrodošli. Ta rekvizicija mu je bila kot prvo opozorilo, da naj prekine z okupatorjem. Desetina, ki je opravila to nalogo, je preskrbela četi za nekaj dni dobre hrane. Zato je to jutro tudi naš Tarzan veselo brundal. Borcem je pripravil zelo okusne žgance, zabeljene s slanino. Vsak je dobil, kolikor je hotel in še je ostalo za dodatek. Najbolj se je tega veselil študent iz Ljubljane, ki si je nadel ime Bajtar. Bil je zelo dober tovariš, toda vedno lačen. Bil pa je tudi bolj plahe narave. Ob neki priliki, ko smo bili na maršu, smo zašli v nemško zasedo. Streljanja ni bilo veliko, ker smo se hitro umaknili. Ko smo prišli v taborišče, smo opazili, da Bajtarja ni. Nismo vedeli, ka je z njim. Po poizvedbi nismo mogli ugotoviti, ali je ranjen ali ujet. Drugi dan po tem dogodku pride ves preplašen Bajtar »Smrt fašizmu, tovariši, ali smo jih, madonca je pokalo«. Seveda smo se mu vsi smejali, ker smo vedeli, kako je bilo z njegovim pokanjem. To jutro je bil pri kotlu in je vztrajal do zadnjega. Njegovo največje veselje so bili kotli, da jih je po razdelitvi hrane postrgal. Za uslugo pa je moral potem pomiti kotel, kar je Bajtar vedno rad delal.

Mitraljezec Milče, delavec iz Ljubljane, je že v tretje vstal in molel menažko pred kuharja. Ker je bil zelo močan, je razumljivo potreboval veliko hrane. Tarzan mu je vedno rad ustregel, če je le mogel.

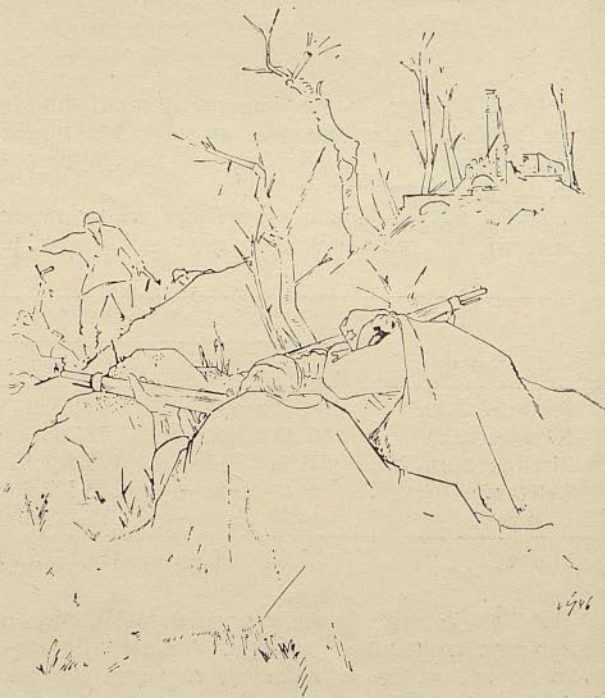
Tako so se vrstili jutranji prizori v veselo razpoloženem taborišču partizanov Poljanske čete.

Komandir je poklical dežurnega in mu naročil, naj takoj skliče zbor. Že po obnašanju komandirja smo ugotovili, da bo danes verjetno nekaj posebnega. Nismo se zmotili.

»Tovariši«, je pričel komandir, ko je stopil pred zbrane borce. »Danes nas bo obiskal pomočnik komisarja Cankarjevega bataljona. Imel bo politično uro. Prosim vas, bodite disciplinirani. Preglejte orožje in ga očistite.

Ti Tarzan pa danes pripravi res izdatno kosilo. Zvečer gremo v akcijo«.

Prve patrolje so se vrnile v četo in javile komandirju, da ni opaziti v okolišju nobenih sovražnih enot. Obetal se nam je lep in miren dan ali »zatišje« kakor smo imenovali dneve brez spopadov in akcij. Z radovednostjo smo ugibali, kaj nam bo povedal pomočnik komisarja tov. Kostja. Dežurni je odredil dve novi patrolji, ki sta takoj odšli na običajen obhod. Nekaj jih je še čistilo orožje, nekaj tovarišev pa je čitalo Slovenskega poročevalca ali druge brošure partizanske izdaje.

Vito Globočnik iz zbirke: »Zmagali bomo«.

Ura je bila nekako deset dopoldne, ko je v spremstvu kurirja prišel v taborišče tov. Kostja. Prijazno je pozdravil navzoče borce in se napotil do komandirja. Komandir Živko in pomočnik bataljonskega komisarja tov. Kostja sta se prisrčno rokovala. Po kratkem razgovoru je dežurni sklical vse borce. Posedli smo lepo v polkrogu na majhno jaso. Nekateri so posedli na šture, drugi so se naslonili na debela drevesa. Tako smo čakali, kaj nam bo novega povedal tov. Kostja.

»Tovariši iz vseh krajev Jugoslavije poročajo o velikih borbah patizanskih edinic s sovražniki. Osvobojeno ozemlje je iz dneva v dan večje,« tako je začel tov. Kostja za uvod na politični uri. »Jugoslovanski komunisti pod vodstvom tov. Tita, našega vrhovnega komandanta, vodijo svoje borce v kruti borbi in jih bodo vodili do končne zmage.«

Ne vem več, kaj sem tedaj čutil. Če sem pogledal obraze svojih tovarišev, sem videl, da je iz njih sijala radost. Bili so ponosni in odločni.

»Rdeča armada je prešla v spomladansko ofenzivo in zadaja fašističnim in nacističnim silam udarec za udarcem.« je poročal in tolmačil tov. Kostja. »Vsi svobodoljubni narodi bodo zmagali. Vojna se približuje kraju, vendar ne moremo trditi, da jutri ne bo več vojne.« Njegove besede so učinkovale na vse poslušalce. »Zasluge za uspešni boj jugoslovanskih narodov ima vsekakor Komunistična partija Jugoslavije, ki z odločno in brezkompromisno borbo uresničuje že sedaj v vojnem času želje zatiranega jugoslovanskega človeka.«

Po končanem poročanju in tolmačenju nas je pozval, da naj postavljamo vprašanja. Ta del političnih ur je bil vedno najbolj zanimiv. O vojaških uspehih smo zvedeli iz tiskanih poročil. Na razna vprašanja pa nam ni mogel vsak odgovoriti. Zato smo bili diskusije vedno na moč veseli. Tudi ta dan so se vrstila vprašanja vsevprek. Delavci so se zanimali, kako bo s tovarnami in pravicami delavcev, kmetje so se zanimali, kaj bo z zemljo, drugi so zopet izpraševali, kako bo s cerkvijo in vero itd. Na vsa vprašanja je tov. Kostja lepo in razumljivo odgovoril.

V bližnjem zvoniku je že odzvonilo dvanajsto uro, ko je tov. Kostja končal.

Sonce je z žarki prodiralo skozi veje dreves, na katerih so se kazali prvi znaki zelenja in spomladanskega brstenja. Vsi smo se počutili nekako močnejše, bolj zrele in sposobne za nadaljnje delo.

»Dežurnii, alla gremo hhh kosilu,« je opozarjal Tarzan. Kaj hitro je bila pred kotli vrsta.

»Tarzan, za deset ljudi razhoda.« Tarzan je vzel manjše posode in izločil kosilo za razhod, za stražarje in za patrolo. »Tarzan, zame kako veliko kost,« se je prvi oglasil Bajtar, ki je stal tako blizu kotla, da bi lahko padel vanj. »Ne ne ne bodi sisitem, ti večna lakokota,« se je branil Tarzan.

»Meni ne mastnega mesa,« daj mi gosto,« »daj veliko mesa.« Vsak izmed nas je imel kakšno pripombo ali željo. Tarzan je rad ustregel vsakemu. Mi smo bili zadovoljni, ker smo bili siti, kuhar je bil zadovoljen, ker je videl naše zadovoljstvo, komandir je bil zadovoljen, ker je bil lep dan in ker ni bilo od patrol slabih poročil.

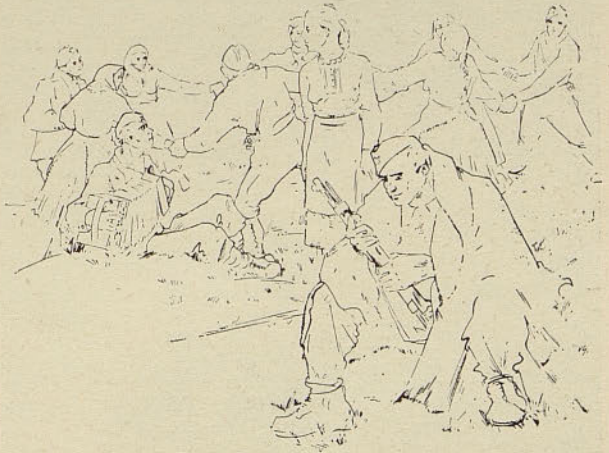
Tov. Kostja se je ta dan zadržal pri nas dalj kot običajno. Razgovarjal se je z borci o njihovem delu in življenju. Za vsakega je našel lepo in prijazno besedo. Znal se je s toplino približati posamezniku, da mu je vsak zaupal najbolj skrite želje. Tudi do mene je prišel, me povpraševal po zdravju, če me kaj teži, kako gledam na partizansko borbo in slično. Za zaključek mi je naročil, da bo imel z nekaterimi tovariši sestanek, kjer se bomo pogovorili nekaj zelo resnega. Bil sem radoveden, kaj naj bi bilo tako resnega. Težko sem čakal napovedanega sestanka.

Bil je mesec april 1943. Taborišče je bilo nad skupino kmečkih hiš na Gabrski gori. Ležal sem pod drevsom, predan toplini spomladanskega sonca. Ne vem zakaj, toda imel sem občutek, kakor da se ima danes nekaj zgoditi. Razmišljal sem, toda skrivnostne misli nisem mogel rešiti. Zdela se mi je zagonetna, kakor uganka.

Iz takega premišljevanja me prebudi klic »Janez, na sestanek.« Hitro sem vstal in odšel v nakazano smer. Pod skupino mogočnih smrek so bili že zbrani: tov. Kostja, komandir Živko, kuhar Tarzan, mitraljezec Milče, propagandist Bajtar ter borci, Džoni, Kolumb in Radivoj. Tem sem se pridružil še jaz. Tov. Kostja je takoj pričel. »Tovariši, s svojim delom in požrtvovalnostjo ste zaslužili, da postanete komunisti. Letos poteka štiriindvajseto leto, ko je bila ustanovljena Komunistična partija Jugoslavije...« Pripovedoval je o težkem življenju komunistov v predvojni Jugoslaviji. Pripovedoval je o liku komunista in kakšen mora biti komunist do ljudi sploh. Še in še je

govoril, toda jaz sam nisem dosti slišal... »Zato, tovariši, je naša organizacija sprejela sklep, da vas sprejme v svoje vrste. Od danes naprej ste člani, člani komunisti. Ostanite taki, kot ste bili doslej, še več, učite se, da boste lahko učili druge. Bodite vzor ostalim, ki bodo prišli v naše vrste za vami.« Tov. Kostja je segel v roke in čestital vsakemu posebej, za njim je storil isto tudi tov. Živko. Ko smo se vrnili v taborišče, se mi je zdelo vse nekam lepše, imel sem občutek, da sem sedaj bolj močen, da sem že odrasel mož, kljub svojim komaj izpolnjenim osemnajstim letom. Zavriskal bi, od veselja bi skakal.

»Tovariši nasvidenje! Smrt fašizmu.« — »Svoboda narodu, tov. Kostja,« smo mu odzdravili.

Vito Globočnik iz zbirke: »Zmagali bomo«.

Vsedel sem se na kamen poleg kuhinje in premišljeval kaj bo. Zato tak red, boljša hrana. Nič več se nisem mučil z mislijo, kaj se bo neki danes zgodilo. Zgodilo se je. Postal sem komunist tiste partije, ki je osvraženemu nemškemu nacizmu in italijanskemu fašizmu zadala toliko strahu, ne vedoč, iz katerega vogala ga bo doletela smrt iz puške mladega partizana, mladega a neustrašenega komunista. Še in še bi mislil o tem. Še in še bi se veselil. Iz tega sna me zdrami klic »Zbor!«

Tovariši, z mrakom krenemo na pot. Okoli Gorenje vasi vsako jutro straši nemška patrolja. Naša naloga je, da to patroljo uničimo. Potrebujem petnajst prostovoljcev.« Bil sem prvi. Za menoj so se prijavi tudi Milče, Džoni, Kolumb in drugi.

»Tututudi jaz gggrem z vavavami!« se oglesi Tarzan.

»Ti pa nam pripravi krepek zajtrk, ker ga bomo potrebnii!« ga potolaži komandir.

»Madonca bo pokalo, to jih bomo,« je nekam boječe pripomnil Bajtar, vendar se je priključil prostovoljcem.

*

Skozi modro kopreno ozračje so migetale svetle zvezde. V mesečini so skoraj neslišno hiteli mladi komunisti, ki bodo prvič kot komunisti zadali sovražniku novo rano, v zgodovini pa zapisali novo zmago.

»Ta aprilski dan je bil zame največje doživetje in se ga še danes rad spominjam.

STANETU ZAKOTNIKU - JOHANU OB ODHODU V ZASLUŽENI POKOJ

Stane Zakotnik-Johan, strojni ključavničar, rojen 17. decembra 1912. Komunist od leta 1943.

Komandant bataljona, od maja 1944 komandant Novega mesta, od decembra 1944 komandant Metlike, nato načelnik mobilizacijskega oddelka Ljubljanskega vojnega področja, rezervni kapetan I. klase in nosilec »Spomenice 1941«, Partizanske zveze III. stopnje, Red zasluge za narod, Red za hrabrost

V zadnji številki naše revije je bilo z najbolj skopimi besedami povedano, da odhaja v pokoj v marcem mesecem 1959 tov. Stane Zakotnik. Ker pa tov. Staneta poznam že nekaj let, menim, da sem dolžan o njem povedati kaj več. Želim naš delovni kolektiv seznaniti z nosilcem »Spomenice 1941« tovarišem Johanom.

Na hodniku v novi stavbi sem ga ujel in mu povedal to svojo željo. Takoj je bil pripravljen za razgovor in ker se je obema precej mudilo, sva sedla kar za mizo v pisarni tovarniškega komiteja in začel se je moj »intervju«.

»Povej mi kaj o sebi, kje si doma, kaj si delal do vojne?«

»Doma sem iz Form pri Žabnici. Oče je bil kolar in je hotel, da bi tudi jaz postal kolar. Mene pa je bolj veselila ključavničarska stroka, ki sem se je po očetovi smrti v Kranju tudi izučil. Vedno me je mikal svet in življenje, zato sem prostovoljno odšel v mornarico, kjer sem bil enajst let podoficir-strojinik. Zaradi mojega večnega odpora do oficirske kaste in neposlušnosti sem bil leta 1940 demobiliziran.«

»Ali te je to kaj posebej prizadelo?«

»Kar prav mi je prišlo, sem bil že pošteno naveličan. Odšel sem najprej v rudnik Stari Golubovec, kjer sem bil mojster reparaturnih delavnic, vendar sem čez čas odpoval v Ljubljano, da bi postal strojevodja. Ker pa bi moral prej opraviti dolgotrajno preizkusno dobo kot kurjač in zaradi slabih delovnih pogojev sploh, sem zapustil Ljubljano, se nastanil v Kočevju in prevzel delo pri rudniku kot mojster delavnic. Tam me je doletela kapitulacija.«

»Ali si Italijane čakal doma ali na ulici?« sem ga podražil.

»Kaj boš z Italijani. Nastanili so se res v Kočevju, toda jaz sem bil že ilegalec.«

»No, in kaj si počel?«

»Organiziral sem saboterske grupe in sam vodil eno izmed njih. Delali smo pri sabotazah in zaradi našega delovanja so morali v rudniku ustaviti delo večkrat tudi za nekaj dni.«

»Kako pa si potem prišel v partizane?«

»Minirali smo en jašek in tisti, ki bi moral nato vrvice tudi prižgati, se je tega zbal, odšel k Italijanom in vse povedal. Moje skrivališče ni bilo več varno in ko so me še prijatelji opozorili, da me Italijani iščejo, sem odšel med partizane.«

»Kako pa si dobil svoje ilegalno ime Johan?« sem spet vprašal.

»V glavnem štabu me je sprejel tov. Aleš Bebler in mi dejal, naj si izberem svoje ilegalno ime. Izbral sem si Johana, ker mi je to ime padlo kar samo na misel in čisto všeč mi je bilo.

Tako se je začela doba mojega vojskovanja. Aktiven sem ostal do leta 1952, ko sem kot vojni invalid zapustil vojaško službo.«

»In kako je potekalo to tvoje vojskovanje, ali je še kdo živ od teh prvih borcev?«

»Najprej sem bil komandant jurišne čete. Vprašaj stare partizane, kakšni fantje smo bili to. Eden izmed preživelih iz te moje čete je moj bivši mitraljezec Narodni heroj Cetinski.«

»Kje vse si s svojo četo in pozneje s svojim bataljonom operiral? Kako velik je bil tvoj revir?« sem nadalje zvedavo spraševal.

»Dolenjska, Bela krajina, Notranjska pa tudi Litija mi iz tistih časov niso neznana in celo čez Kolpo smo šli nekajkrat, saj je bil sovražnik vsepovsod.«

»Potlej so te pa Italijani dobro poznali!?«

»Na mojo glavo so razpisali visoko nagrado in vojaki, ki so me ujeli, a sem jim še pred Kočevjem ušel, so prišli pred vojno sodišče, ker so dopustili, da je ušel Johan.«

»Kako pa si jim ušel?«

»Na vozu so me peljali v Kočevje in na nekem klancu, ko so konji precej hitro tekli, sem jim skočil z voza, poravnal kosti po tleh, nato pa zbežal preko travnika v gozd. Konje niso mogli kar takoj ustaviti, zato njihovo nabi-janje zaradi daljave ni bilo več precizno. Predaleč v gozd pa si niso upali in tako sem jim to pot ušel.«

»Kako to pot? Ali so te še katerikrat ujeli?«

»Da, še enkrat.«

»Si imel pač smolo.«

»Smolo in srečo.«

»? ? ?«

»Peljal sem se na kolesu, videl grupo vojakov na cesti, pa sem mislil, da so naši. Ker sem bil sam napravljen v zelenkasto uniformo, so pa Italijani mislili, da sem njihov, zato ne eni ne drugi nismo nič pametnega podvzeli, Italijani so napravili celo špalir, a so me takoj obstopili, ko sem se pripeljal mednje. Pa tudi jaz nisem okleval, skočil sem s kolesa, pritisnil bombe na tla in legel. Nastala je panika. V trenutku eksplozije pa je bombe preskočil nek Italijan, zato je raztrgalo njega, jaz pa sem ostal živ. Skočil sem in pričel bežati preko travnika, kar sem imel moči. Metal sem se v levo in desno, kopal z vsemi štirimi in se prekopal upehan in na smrt utrujen v varno zaklonišče gozda. Italijani so spustili za menoj ogenj iz vsega orožja, pa sem vseeno še danes živ.«

»Kaj pa Nemci, si se z njimi tudi kdaj srečal?«

»V Smartnem pri Litiji je bilo 1943. leta. Takrat sem bil že komandant bataljona in sem z eno četo varoval bok brigadam, ki so bile boje z nemško policijo in vojsko. Takrat smo v enodnevni akciji popolnoma uničili nemško edinico: iz avtomobila, avtobusa in dveh kamionov se ni rešil niti en Svaba, le en kamion vojakov nam je ušel za ovinek. Ti so nas nato ves dan napadali skupaj še z ostalimi silami, ki so bile takrat zbrane na tem področju, vendar smo se uspešno rešili iz obroča spet na Italijansko zasedbeno področje.«

Kaj pa po kapitulaciji Italije?«

»Smo se pa udarili z Nemci pri Dolenjskih toplicah. Da je bila borba res krvava, priča kolona sedemnajst voz polnih padlih Nemcev, ki se je tistega dne pomikala proti Novemu mestu.«

»In kdaj si bil ranjen, da še danes šepaš?«

»Veš, to je bilo pa v mojem življenju najhuje, kar me je kdaj doletelo. Nek belogardistični oficir me je ustrelil ravno v kolk, ko sem sredi ceste dajal povelja za napad

Nikolaj Pirnat: Prvi je uničen

Nikolaj Pirnat: Na bunker

na belogardistično postojanko. To je bilo junija 1943. Nihče razen mene ni mislil, da bom sploh ostal živ. Zdravil me je Kranjčan dr. Lojze Pirc. V partizanskih bolnišnicah sem bil preko pol leta, preden sem bil spet sposoben stopiti na nogo.

Septembra 1944 so me še v Italiji operirali zavezniški zdravniki in mi nogo popravili, da lahko hodim brez pripomočkov.«

»Ko že toliko govoriva o vseh težavah in trpljenju partizanskega življenja, pa mi še kaj veselega povej!«

»Obojega bi bilo za debele knjige. Veš, zelo zabavno je bilo, ko je prišel iz glavnega štaba v naš bataljon tovariš Novak in imel predavanje o pomenu in uspehih našega boja. Ko je končal pa je dejal: »O pregledu operacij naših zaveznikov pa vam bo povedal vaš komandant tovariš Johan.«

Kaj, hudiča, naj povem, mi je šlo po glavi, nobenih poročil nismo poslušali, radia nismo imeli, kot v glavnem štabu in pa tokli smo se, da ni bilo vedno časa za poslušanje. Toda, Johan, komandant si in nekaj moraš povedati! In povedal sem...

Ko je tovariš Novak odšel, mi je komisar povedal, da sem vsega skupaj odjecljal kakih pet stavkov, pa še pri tem da sem dvaintridesetkrat rekel »jel!«

Oba sva se temu prav iz srca nasmejala.

Neverjetno zabavno, prijetno in pretresljivo je bilo pripovedovanje in kar jezen sem sam nase, da ne znam tako prijetno napisati, tako povezano, tekoče in zanimivo, kot mi je to pripovedoval tovariš Stane-Johan.

Stanetu se je že mudilo, pa sem ga vendarle še preprosil, da je povedal kako se je oženil:

»Bilo je junija 1942. leta.

Moja žena je bila takrat komisarka v moji četi. Drug drugemu sva bila všeč in ker kar tako nisva mogla živeti skupaj, sva se poročila. Najina poroka je bila prva civilna poroka v partizanih in poročil naju je tovariš Boris Kidrič. Pri tem je imel daljši govor o pomenu in načinu civilne poroke, nato pa sva rekla vsak svoj »ja« in zavezana sva bila za vse življenje. Ta dan je bilo veselo in zabavno.

Ženo so mi nato oktobra 1942 ujeli Italijani v neki hiši in odpeljali v Ljubljano, kjer je bila obsojena na trindvajset let ječe, ki pa je trajala le do 9. maja 1945.«

Na moje vprašanje, kdaj je prišel v Iskro, pa je tovariš Stane dejal, da leta 1952. Delal je najprej v navijalnici, nato v merilnici pa v kontroli dve leti in končno v ključavničarski delavnici kot pomočnik mojstra do svoje upokojitve marca 1959. Vseskozi je bil v našem kolektivu zelo zadovoljen zaradi tovarištva in dobrih odnosov. Dejal mi je, da je včasih na koga tudi zavpil, vendar vsi, ki so imeli z njim kakršnekoli stike, »naj mi oprostite,« je še

pristavil, »bil sem 22 let vojak in mi je del tega še vedno v krvi. Želim, da napišeš, da se vsem tovarišem zahvaljujem za prejeta darila ob priliki mojega odhoda v pokoj in se zahvaljujem za tovarištvo in sodelovanje,« mi je še dejal, stisnil roko in odšel.

Vem, da to moje pisanje ne pove vsega, kar mi je pripovedoval tovariš Stane, vendar sem se potrudil, da ga naš celotni kolektiv ohrani v lepem in trajnem spominu.

V imenu vseh prijateljev, znancev in sodelavcev iz našega kolektiva kličem tovarišu Stanetu Zakotniku-Johanu — »Še na mnoga zdrava leta in hvala ti.«

Igor Slavec

V ODPREMI SE JIM MUDI

»Je tam tovariš Rus...?«

»Ne, ga ni,« je prijazno odgovorila tovarišica Dana.

»Je morda bolan...?«

»Oh, kje pa ima čas...?«

»Torej nima časa, da bi bil bolan. To se pa redko sliši. Je res toliko dela...?«

»Vprašajte njega...!«

»Bom... in hvala za prijaznost.«

Končno sva se srečala. Hitel je, ko da mu gori za petami.

»Imaš čas...?« sem ga vprašal.

»Res, mudi se mi, saj vidiš... nalagajo in moram biti zraven... pa ne zameri.«

Ob dveh popoldan sva se dobila in še tedaj bi mi najraje rekel, naj pridem v nedeljo.

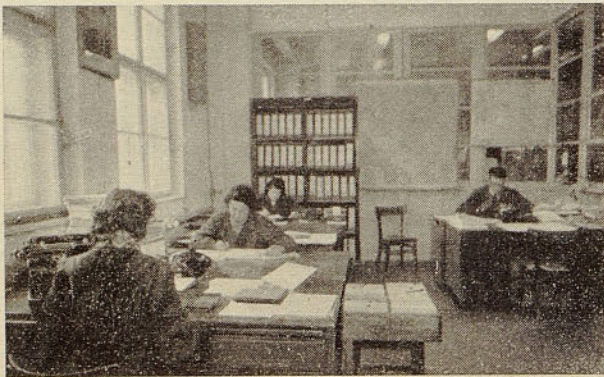
»Piši«, je nadaljeval tov. Hinko; »ponavljam, da so mi ljudje nujno potrebni, piši, da je prostor premajhen in zato ne moremo blaga temeljito pregledati.«

Utihnil je...

»Je to vse...?« sem ga vprašal.

Odprema: skladišče

Foto: Edo Primožič

Odprema: pisarna

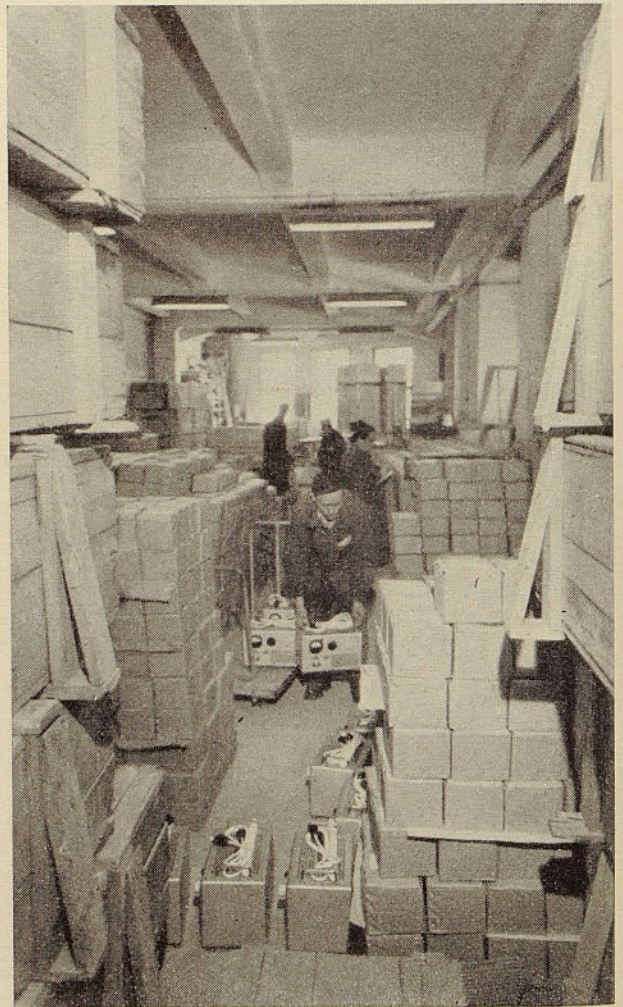
Foto: Edo Primožič

Ko sem mu povedal, da bi rad od njega kaj zvedel, se je široko nasmejal, ponudil cigareto in začel:

»Napiši«, je dejal. »Pomanjkanje ljudi je najhujši problem odpremnega oddelka. Vse je treba nadoknaditi popoldan, tako v skladišču kot v pisarni. Če bi imel dosti ljudi, bi imeli nadurno delo le v nujnih primerih, tako pa kar naprej — dokler bo še vetra kaj..., kakor pravi narodna pesem.

Telefon poje ves dopoldan, da ne vem, koga bi poslušal... potem pa avto sem, avto tja, da se vrti vse kot v začaranem krogu.«

Oddahnil se je, puhnil trikrat prav visoko cigaretni dim in začel podpisovati pošto, dočim je tov. Dana tipkala razne dopise.

»Vse! Če to uredijo, nimam kaj reči. Pri nas se razumemo in pomagamo drug drugemu. Tudi sam moram večkrat fizično poprijeti... Včasih pa smo od tega tempa vsi nekam nestrpni in nervozni.«

»Smo pač v atomski dobi...« je dopolnila tov. Dana.

»Kam pa odpošiljate blago?« je bilo novo vprašanje. O, povsod po Jugoslaviji. Izven meja pa nas tudi poznajo — najbolj pa v Turčiji.«

»Kaj pa drugače... finančno mislim, ste zadovoljni?«

»E, tu so pa težave. Zdi se nam, da smo peto kolo v tovarni. Nihče me še nikoli ni ničesar vprašal o mojih ljudeh, kar se financ tiče; to pa se mi kar zamalo zdi.

Saj vendar jaz najbolje poznam svoje ljudi, ki so res marljivi, ne pa da jih ocenjujejo drugi, ki jih pravzaprav niti ne poznajo. To se mi ne zdi prav. Povem vam, da moramo včasih kar nekaj dni nepretrgoma delati, če hočemo doseči mesečni plan; poleg pridnosti pa mora biti vsak vesten in pošten, kar pa je tudi nekaj vredno.«

Spet je hitel s podpisovanjem.

»Kaj pa izven službe, se ljudje kaj zanimajo za druge stvari... za gospodarstvo, za politiko, kulturo, šport...?«

»Najbrž me, ker so zaradi večnih nadur preutrujeni, da bi sploh še na kaj mislili...«

Iver

Peter Mihelič

NOVI IZDELKI IN O. P. P.

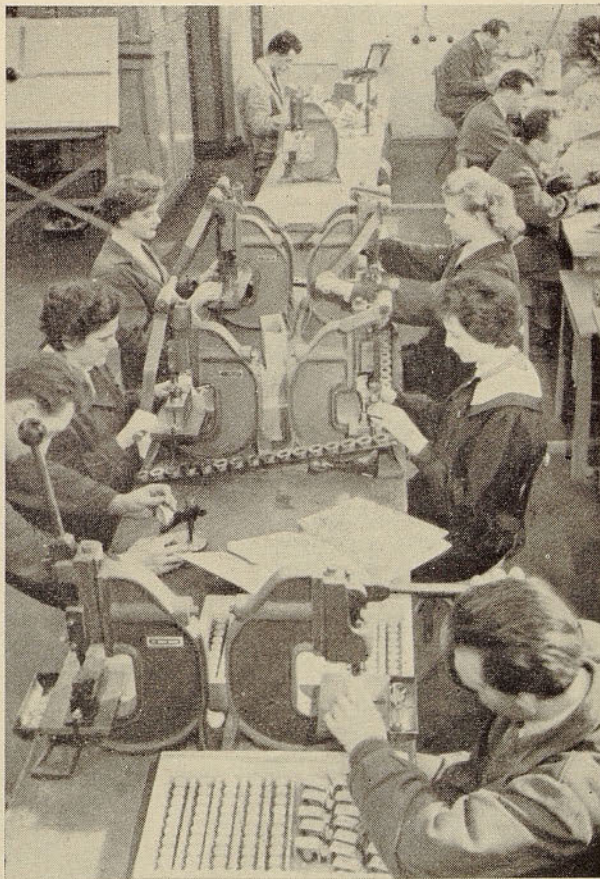
Že več let obstoja v naši tovarni oddelek poskusne proizvodnje. Za našo mlado industrijo je ta pojem povsem nekaj novega. Tudi v zamejstvu bi človek le redko naletel na industrijsko podjetje, ki ima v svojem sestavu oddelek poskusne proizvodnje.

Pri nas je OPP, tako ga na kratko imenujemo, nujna oblika pri razvoju proizvodnje novih artiklov. Obstoječi sistem obdelovalnih skupin v produkciji, in tempo dela, zahtevata od priprave ekzaktno izdelane proizvodne postopke s preizkušenimi delovnimi in merilnimi orodji. Le to je naloga OPP. Prav tako je potrebno vskladiti obstoječe in nove predpise, risbe in način kontrole, da bi zagotovili končno kvaliteto izdelka. Poleg tega se v OPP poskusna serija novega izdelka tudi montira. Izdela se točen tehnični opis montažnega delovnega mesta, in vskladi čase posameznih delovnih operacij. Spričo obsežnosti novih izdelkov, ki jih naša tovarna uvaja, zajema delo v OPP vedno večji krog. Ob začetku obstoja so bili namenjeni v OPP le izdelki telefonije in množično proizvedeni artikli (števec), danes gredo skozi OPP vsi novi artikli razen panye usmernikov. Povprečno je na spisku 40 novih izdelkov, bodisi prve ali druge poskusne serije. Jasno, da število zavisi od časa, ki ga potrebujemo, da se poskusna serija dokonča in vse težave, popravila orodij, spremembe konstrukcij in druge vrste problemov uredijo. Ta doba traja od 6 mesecev (ATA-11) navzgor in doseže pri nekaterih izdelkih več let. — Zamude, ki nastajajo, so najrazličnejšega izvora. Veliko število popravil na orodjih, spremembe konstrukcij in ozka grla pri posameznih operacijah v produkciji. Čakanje na dobavljene polizdelke in kupljeni material, ima tu svoj levji delež. Temu se več ali manj ne da izogniti, dočim je v tovarni bilo že veliko storjenega v smislu hitrejšega osvajanja novih izdelkov. Reorganizacija in razširitev orodjarne bo gotovo ugodno vplivala prav v tej smeri.

Da bi laže premostili časovno stisko pri izdelavi sestavnih delov za poskusne serije, je bil že v preteklem letu priključen OPP nov prostor, kjer naj bi bili na razpolago najrazličnejši obdelovalni stro-

Poizkusna proizvodnja

Foto: Edo Primožič

ji. Ta strojni oddelek bi omogočil hitrejši in bolj elastičen postopek pri produkciji poskusnih serij. Istočasno pa temeljiti študij postopkov in orodij ter izdelavo tehničnega opisa delovnega mesta, kot je to primer sedaj samo pri montaži. Trenutno stoji v tem prostoru samo ena ekscentrska stiskalnica in trije majhni vrtalni stroji. Toda že pri tako skromnem začetku se je zamisel po tem oddelku pokazala kot dobra.

Res je, da so stroji, ki bodo stali v OPP, za redno produkcijo neuporabni. Produkcija pa bo zato pridobila veliko časa, ker bodo odpadle kratke serije, kakršne so poskusne. Istočasno ji bo odpadlo večkratno vpenjanje še nepreizkušenega

orodja itd. Pridobila bo tudi s tem, ker bodo poskusne serije prej predane v redno proizvodnjo. Novi izdelki ne predstavljajo vedno samo razširitve asortimana artiklov, ampak tudi nove izvedbe že proizvedenih izdelkov, ki konstruktivno zajamejo rentabilnejše izdelovanje glede enostavnejših, hitrejših in lažjih delovnih operacij.

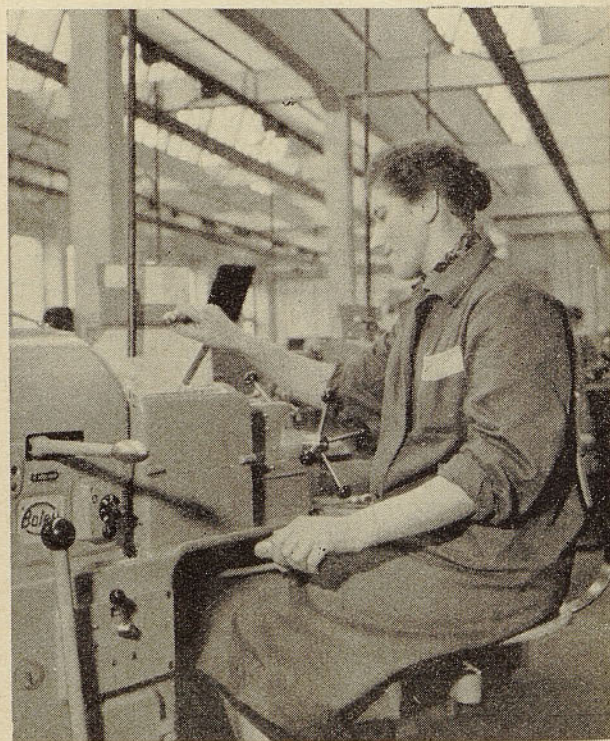
Tako torej opravičujemo obstoj strojnega in montažnega oddelka za poskusne serije. Novi izdelki, sodobnejši in boljši od starih, so glavno gibalno komercialnega uspeha na tržišču. Zato je skupna naloga skrbeti za hiter razvoj novih izdelkov, le na ta način si bomo zagotovili obstoj med množico prebujajočih se konkurentov.

Novi stroji prihajajo

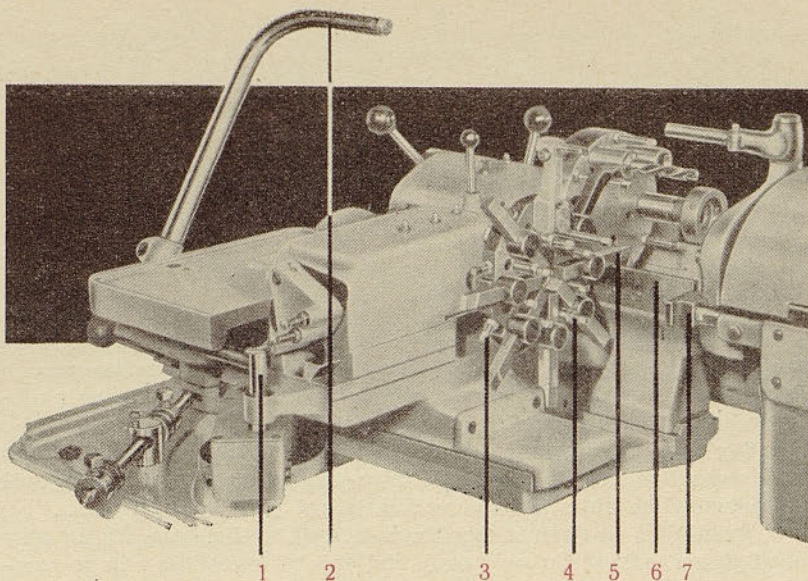
Med strožnicami, ki so zadnji čas prispele v našo tovarno, so tudi tri revolverске strožnice. Boley RD 25. Na teh strožnicah lahko obdelujemo material v palicah do 26 \varnothing . Takih strožnic imamo v naši tovarni že 10. Vendar se nove revolverске strožnice precej razlikujejo od starih. Bistveno novo pri teh strožnicah je, da delavka pri delu lepo sedi. Sedež sam in polica za noge se dajo poljubno prilagoditi delavkini postavi. Druga značilna sprememba je v tem, da pri starih strojih vodi vzdolžni pomik z bokom. To je posebno mučno pri dolgih stroženih komadih, ker je celo njevano telo v neki napetosti, mora istočasno enakomerno pritiskati ročico, ki je v zvezi z revolversko glavo in rezilnim orodjem, ako hoče, da je obdelovanec po celotni dolžini enak v premeru. Pogosto mora namreč strožiti v kvaliteti IT 9. Pri novih revolverskih strožnicah je vzdolžni pomik avtomatski. S pritiskom prsta na gumb ga izključimo potom magnetske sklopke. Pomik sama delavka izključi takrat, ko se te dotaknejo omejilca. Nato lahko

Foto: Edo Primožič

Delo na Boley RD 25 v prvi delavnici

hitro potegne sanke v revol. glavo nazaj, istočasno pa že obrne glavo za drugo stružno operacijo. Novost pri teh strojih je tudi nova izvedba konjička. Tako zvani konjiček se pri starih strojih prevrača in menja pinjole za vsako operacijo. Te pinjole imajo na enem koncu držalo, na drugem pa je vpeto orodje kot spiralni ali navojni sveder, povrtalo, navojno rezilo in drugo. Nove stružnice pa imajo namesto ene izvrtine v konjičku vstavljeno tako zvano revolversko glavo, v katero je mogoče namestiti 6 vrst orodij in pa več pinjol ako je potrebno. Drugič imajo nove revolverске stružnice napravo za trebljenje navojev, s katero je mogoče trebiti vse vrste navojev. Tretjič pa imajo zelo preprosto napravo za avtomatski pomik materiala, da ne govorimo še o končnem struženju, o velikih možnostih premikanja obratov, od 45—3550 obr./min itd. Še posebno je prikladna za struženje daljših in močnejših komadov z ujemi, kateri nam na starih strojih delajo pravcate težave. Saj je na novi stružnici mogoče delati z malo pažnje, kvaliteto IT 7, izvzeti moramo trd, žilav material, pri katerem moramo upoštevati hitrejšo obrabo stružnega noža. Še prav posebno težave so nam na starih strojih delale delavke same. Ker morajo pri starih strojih delavke ves dan stati, ter opravljati posamezne delovne operacije z rokami in bokom, je delo precej utrudljivo. Prav tako se veliko dela z oljem, ker pa se pri starih izvedbah strojev ne da dobro zaščititi, so delavke po vsem telesu umazane od olja. Vse te stvari povzročajo velikokrat trajnejša obolenja delavk, ter jim moramo zato nuditi delo na lažjih delovnih mestih. Ravno tako ne smejo na starih strojih delati nosečnice. Ker moramo zaradi opisanih vzrokov delavke neprestano zamenjavati, povzročča to vodstvu delavnice precejšnje težave. Razumeti moramo, da je čas, ki ga delavec potrebuje za popolno obvladanje dela in stroja, precej dolg. Zato neprestane menjave delavk vplivajo na kvaliteto dela, ki je pri novih delavkah običajno slabša, ter neizpolnjevanje norm, ki so ravno na Boley stružnicah postavljene precej realno. To pa z nabavo novih Boley stružnic odpade, ker bomo

1. Povratni omejilec
2. Ročica za čelno struženje
3. Omejilec za čelno struženje
4. Omejilec za vzdolžno struženje
5. Orodje v delovnem položaju
6. Vodilo noža
7. Omejilec za vzdolžno struženje

delavke, ki delo poznajo, pa so kakorkoli zbolele, lahko premestili na nove stroje, ker bodo isto delo opravljale sede.

Poleg tega bomo pa pri nekaterih kosih spremenili operacijo, da se bo stružilo na gotovo mero.

Sedaj smo morali obdelovance s kvaliteto IT 8 in IT 7 stružiti na brusno mero. Na novih strojih pa bomo lahko obdelovali na gotovo mero in bo to čisti prihranek na času.

Polde Gregorač

Novi uredniški odbor za leto 1959 (od leve proti desni): Danica Petrovič, Julij Novljan, Boris Kryštufek, Igor Slavec in Jaka Vehovec

Bilo je aprila 1942

Konec aprila 1942 je bilo prekrasno vreme. Sonce je imelo že svojo moč in pomlad je bila v polnem razmahu. Tako težko smo jo čakali, kajti snežne gazi so venomer na novo izdajale partizane v njihovih premikih, in Nemci so bili kot stekli psi...

Ker to zimo okupator ni mogel uničiti partizanov se je z dvojno močjo vrgel na zaledje in streljal talce, zapiral, preganjal, preseljeval in spet streljal. Tako malo je veljalo takrat človeško življenje...

Spominjam se dveh iz množice zavestnih antifašistov, ki sta prav okoli 20. aprila 1942 darovala svoji življenji za osvoboditev in za zma-

Nikolaj Pirnat: Morili so jih in obešali

Pri pestrem utripu življenja v naši tovarni se je pojavilo naslednje vprašanje:

Ali sme naš poštni oddelek odpreti privatno pošto in privatne pakete naših delavcev, naslovljene na tovarno? In če ni dovoljeno ali je potem taka samovolja kazniva?

Pri rešitvi tega vprašanja moramo seči na naša ustavna določila. Ustava FLRJ, ki je bila objavljena v Uradnem listu FLRJ, št. 10/46 govori v V. poglavju o pravicah in dolžnosti državljanov. Tako pravi v 30. členu naslednje:

»Tajnost pisem in drugih občevalnih sredstev je neprekršljiva, razen pri kazenski preiskavi, ob mobilizaciji in v vojni.«

To ustavno določilo je tako jasno, da ni treba nikake podrobnejše razlage. Pripomniti bi bilo le to, da je pod pojmom drugih občevalnih sredstev razumeti poleg pisem tudi druge pošiljke, kakor telegrame, pakete itd. in da je v času mobilizacije ali vojne treba obvestiti državljanse o uvedbi cenzure javno, bodisi z uredbo, razglasom ali podobno.

Samo ustavno določilo brez kazenske sankcije pa bi bil le predpis, ki bi se v praksi le težko uspešno izvajal. Zato je zakonodajalec zaščitil posamezna ustavna določila s tem, da je v kazenskem zakoniku, ki je izšel v Uradnem listu FLRJ, št. 13/51 predpisal sankcijo za izvedbo teh ustavnih določil. Tako določa kazenski zakonik v 13. poglavju pod naslovom »kazniva dejanja zoper svobodo in pravice državljanov« pri podnaslovu »kršitev tajnosti pisem in drugih pošilk« v členu 156 naslednje:

F. Logar

Kako je s privatno pošto, naslovljeno na Iskro

»1. Kdor nepravilno odpre tuje pismo ali brzojavko ali kakšno drugo zaprto pisanje ali pošiljko ali kdor nepravilno obdrži, skrije, uniči ali komu drugemu izroči tuje pismo, brzojavko, zaprto pisanje ali pošiljko, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do 6 mesecev.

2. Kdor z namenom, da bi sebi ali komu drugemu pridobil kakšno korist ali da bi komu drugemu povzročil kakšno škodo, sporoči nekomu skrivnost, za katero je izvedel tako, da je nepravilno odprl tuje pismo, brzojavko ali kakšno drugo zaprto pisanje ali pošiljko, ali tako skrivnost uporabi, se kaznuje z zaporom do 1 leta.

3. Če stori dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena uradna oseba pri upravljanju službe, se kaznuje z zaporom do 2 let.

4. Pregon zaradi dejanja iz prvega in drugega odstavka tega člena se začne na predlog.«

go delovnega ljudstva, delavcev Lojzeta Rakovca in Dragota-Ivana Krta. Eden starejši, prekaljen delavski borec za pravice delovnega človeka še izza velikega tekstilnega štrajka v Kranju, drugi mlajši, prijeten in vesel fant, poln zanosā in idealov.

Zaradi svojega zadržanja do razrednega sovražnika pred vojno je bil Lojze kmalu na spisku petokolonašev (slovenskih hitlerjevcev) označen kot velikonemškemu rajhu sovražen komunistični element. Napravili so svoje in Lojze je bil aretiran.

Tudi Drago je bil aretiran v začetku leta 1942, ker ga je izdal nekdo iz njegove terenske grupe OF.

Štefanu Erženu, mlademu delavcu in delavcu Ivanu Bratožu, prvima žrtvama iz male vasice Struževo, sta se pridružili naslednji dve... in ne poslednji. Aprila 1942 je prenehalo biti njuno srce obnem z ostalimi sotovariši iz Stražišča in s cele Gorenjske.

Iz 30 hiš je odšlo v partizane 30 moč in žena in samo 15 se jih je vrnilo. Neskončna je bolečina za izgubljenim svojim dragim...

Konec aprila 1942 je bilo prekrasno vreme, sončno in toplo, vendar v naših srcih je bila noč in hlad, okoli naših domov se je plazila smrt in rdeči petelin. Naša mala domovina je bila zavita v krvav plašč.

SI

Mladina in tarifni pravilnik

Pretekli mesec je bilo v Kranju drugo posvetovanje gorenjske tovarniške mladine o sodelovanju pri izdelavi tarifnih pravilnikov.

Posvetovanja se je udeležil tudi član CK LMS tov. Marjan Rožič in član republiškega Sveta sindikatov tov. Ivo Tavčar.

Razpravljali so o vlogi in delu mladine pri izdelavi tarifnih pravilnikov. Zastopniki posameznih aktivov so poročali o načinu pristopanja k reševanju tega problema. Dosti je bilo govora o nezaupanju starejših članov do mladine pri reševanju takih in podobnih vprašanj. Dejali so, da člani DS in UO v posameznih podjetjih sploh ne upoštevajo danih predlogov s strani mladinskega aktiva. Tov. Ivo Tavčar je v svojem govoru poudaril, da je nujno, da se te pomanjkljivosti odpravijo in da naj mladina na najaktivnejši način pristopi k reševanju tega vprašanja. Razpravljali so tudi o načinu nagrajevanja. Tov. Tavčar je omenil, da je ocenjevanje po enoti proizvoda najrealnejše, ki naj bi služilo za ključ pri ocenjevanju. To pa zahteva seveda dosti dela.

Sekretar mladinskega komiteja našega kolektiva tov. Milan Zivkovič je podal podrobno poročilo o načinu nagrajevanja pri nas in o možnosti sodelovanja vsega kolektiva pri odстранjanju morebitnih nepravilnosti.

Posvetovanje so nadalje izkoristili za reševanje vprašanja vajeniških nagrad. Tov. Rožič je dejal, da dosedanje na-

grade niso več realne, saj so bile postavljene že leta 1952 in so ostale nespremenjene. Zato je nujno, da vzporedno z reševanjem tarifnih vprašanj rešimo tudi ta problem. Centralni komite je že poslal pismo vsem mladinskim aktivom z nekaterimi osnutki o primerni višini, ki naj bi jo zdaj mesečne nagrade dosegle.

Zupan

KORISTNO POSVETOVANJE

S skupnimi močmi se dostikrat dosežejo lepi uspehi. To je geslo marsikaterе organizacije in tako je tudi tovarniški komite mladine v naši tovarni dal pobudo za sodelovanje z mladinskimi organizacijami Litostroja in Železarnе Jesenice. V preteklem mesecu sta že bili dve taki posvetovanji in sicer eno na Jesenicah in drugo v Litostroju.

Na teh posvetovanjih so bile izmenjane koristne izkušnje. Med drugim je bilo govora o tarifni politiki v enem in drugem podjetju, o družbeni prehrani mladih ljudi, o klubu mladih proizvajalcev. Člani kluba mladih proizvajalcev iz Litostroja so nam dali koristne napotke iz svoje prakse, ki nam bodo nedvomno koristili pri našem delu. Dalje je bilo na teh posvetovanjih govora tudi o splošnih organizacijskih problemih mladinske organizacije, predvsem kako izboljšati delo z mladino na vseh področjih dejavnosti, posebno pa pri ideološko politični vzgoji.

M. Ž.

K temu je potrebno pojasniti naslednje:

Po splošnih načelih oziroma predpisih splošnega dela kazenskega zakonika, so gornja dejanja kazniva samo, če so storjena z naklepom, to je, če se je storilec zavedal svojega dejanja in ga hotel storiti. Ni pa kazniv, če je to storil iz malomarnosti ali nevednosti oziroma v zmoti. Tudi se dejanski stan po členu 156 kazenskega zakonika nanaša samo na zaprte pošiljke, ne n. pr. na poštnе pošiljke, ki so označene kot tiskovine, vzorci brez vrednosti itd.

V praksi so možni naslednji primeri:

1. pošiljka je naslovljena

Tov.

Janez Korošec

K r a n j

tovarna ISKRA

2.

Tov.

Janez Korošec

mojster v tovarni ISKRA

K r a n j

3.

Podjetje

ISKRA, v roke tov.

Ivana Babnika, referenta

K r a n j

Dočim gre v prvih dveh primerih za osebno pošiljko, je pošiljka v tretjem primeru namenjena podjetju, le da ima bližjo označbo, kateremu oddelku naj se izroči in je seveda organ podjetja, ki pošto sprejme, upravičen, da to pošiljko odpre. V prvih dveh primerih pa bi moral pošiljko neodprto izročiti naslovniku.

Upoštevati pa je treba, da prihaja v podjetje vsak dan izredno veliko število poštnih pošiljk, zlasti pisem in da je v naglici dela pri odpiranju težko presojati in ugibati, ali gre v konkretnem primeru za privatno pošto, zlasti ker bi že poštni urad moral sam izločiti privatne pošiljke. Razdeljevanje privatne pošte ne spada v področje poslovanja našega podjetja in če to vendarle posreduje, pomeni to uslugo članom kolektiva in dodatno obremenitev odgovornih tovarišev. Vsekakor so taki primeri odpiranja privatnih zaprtih pošiljk redki in opravičljivi.

Priporočamo pa vsem tovarišem, ki se želijo temu izogniti, da si dajo naslavljati privatne pošiljke na naslov svojega stanovanja in bodo vse reklamacije odpadle.

DELOVNA AKCIJA V ISKRI

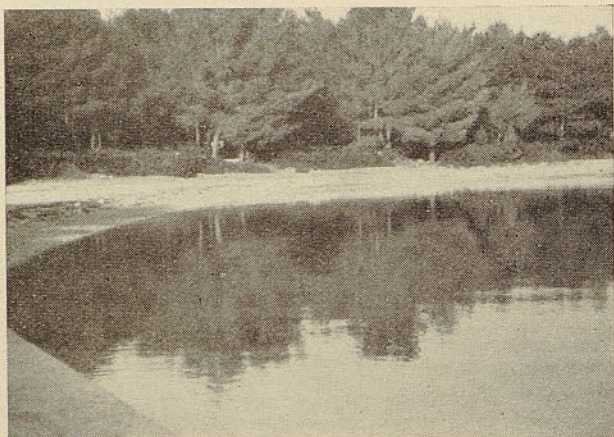
V preteklem mesecu je bila ustanovljena mladinska delovna brigada v naši tovarni, ki dela pri ureditvi okolice tovarne in za lepši videz našega podjetja. Brigado sestavljajo mladinke in mladinci Mladinske organizacije v Iskri. Komandant brigade je Silvo Sem.

Razen v Ankaranu bomo letos letovali tudi na Hvaru

Dosedanje izkušnje pri organizaciji letovanja našega kolektiva so med drugim narekovale tudi razširitve kapacitet, in to po možnosti v kraju, ki omogoča daljšo sezono, da bi na ta način lahko čim več članov izkoristilo letovanje na morju ob pomoči kolektiva.

V ta namen je komisija za letovanje letos vodila razgovore s predstavniki turističnih organizacij in gostinskih podjetij v Makarski in v Vrbovskem na Hvaru. Najprej smo se odločili za Makarsko, vendar so kasneje tamkajšnji predstavniki pogoje spreminjali, tako da do sklenitve aranžmana ni prišlo. Po neuspešnih razgovorih za Makarsko smo nadaljevali z razgovori s predstavniki hotelskega podjetja »Madeira« v Vrbovskem na Hvaru. Razgovori so bili te dni uspešno zaključeni in podpisana ustrežna pogodba, na podlagi katere bomo v letošnji sezoni imeli 50 dnevnih kompletnih penzionov, in sicer v času od 1. junija do 30. septembra.

Kraj Vrbosko na Hvaru leži na severo-zapadni obali otoka, ob globokem zalivu, kakor to kaže slika. Z ozirom na lego ima kraj izredno ugodno klimo, saj v poletni sezoni skoraj ne pozna dežja. Posebno ugodne so plaže, ker so tik pri hotelu in na to vse do zaključka obale; vmes pa je obsežen borov gozd, kakor je to razvidno iz objavljenih slik. Plaže so velike in peščene, s plitvimi zalivi, zelo ugodne tudi za otroke.

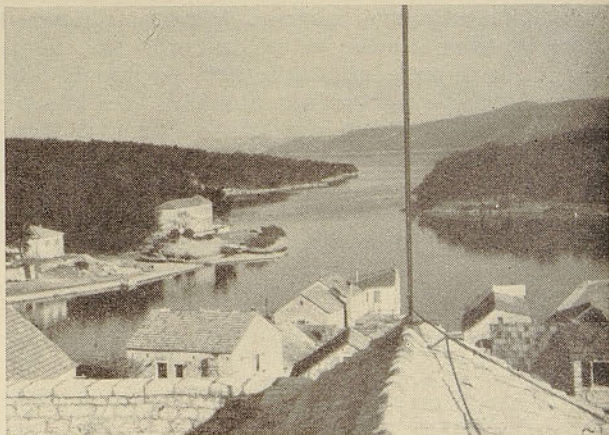
Plaža v Vrbovskem

Foto: Metod Rotar

Člani našega kolektiva bodo razmeščeni glede prenočišč v štiri različne objekte, in to 15 ležišč v hotelu »Madeira«, ki ga kaže objavljena fotografija, ostali pa v depandansi hotela, po imenu »Kozara«, in v privatnih sobah. Tudi ta poslopja so razvidna iz objavljenih fotografij, in sicer na desni obali zaliva. Ležišča bodo razmeščena tako, da bomo uporabljali le sobe s tremi, dvema in eno posteljo, pač glede na sestav skupine.

Hrana bo za vse v restavraciji hotela »Madeira«, in sicer trije obroki na dan, pri čemer gostinsko podjetje zagotavlja, da bo hrana obilna, raznovrstna in zelo izdatna.

Prevoz preko zaliva, to je od ostalih prenočišč, do hotela »Madeira«, oskrbuje brezplačno hotelsko podjetje

Vrbosko na Hvaru

Foto: Metod Rotar

»Madeira«, prevoz pa bo na razpolago ves dan. Zaliv, ki je razviden iz fotografije, je širok približno 100 metrov. Za tiste, ki bi jim eventualno prevoz preko zaliva ne bil všeč, pa je malo višje napravljen nov most za prehod preko zaliva.

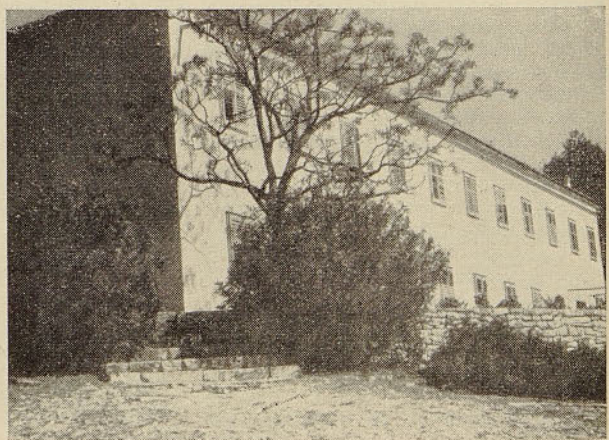
Upravni odbor je potrdil predlog komisije za letovanje, da bo cena 350 din za celoten penzion dnevno, pri čemer pa imajo otroci do zaključenega 8. leta starosti popust in plačajo le 200 din na dan.

Ob priliki razgovorov v Vrbovskem je bilo rešeno tudi vprašanje plačila turistične takse, ki znaša v juniju in septembru 20 din na dan, v juliju in avgustu pa 25 din. Ta obveznost se poravnava direktno hotelu in jo nosi vsak koristnik sam. Otroci do 14. leta starosti so plačali turistične takse oproščeni.

Se dve informaciji. Letos je bil napeljan nov vodovod in ima kraj zelo dobro izvirno pitno vodo. Prav tako je

Hotel »Madeira«

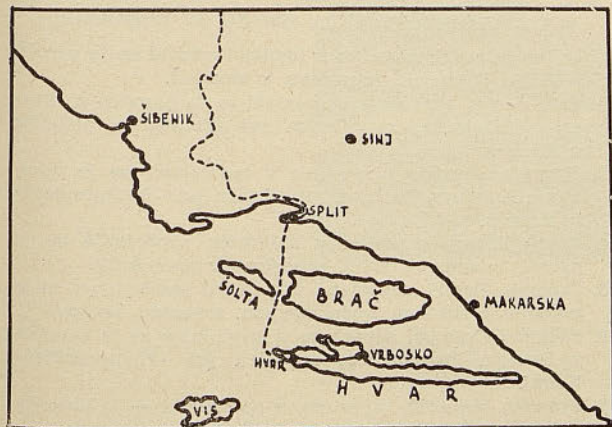
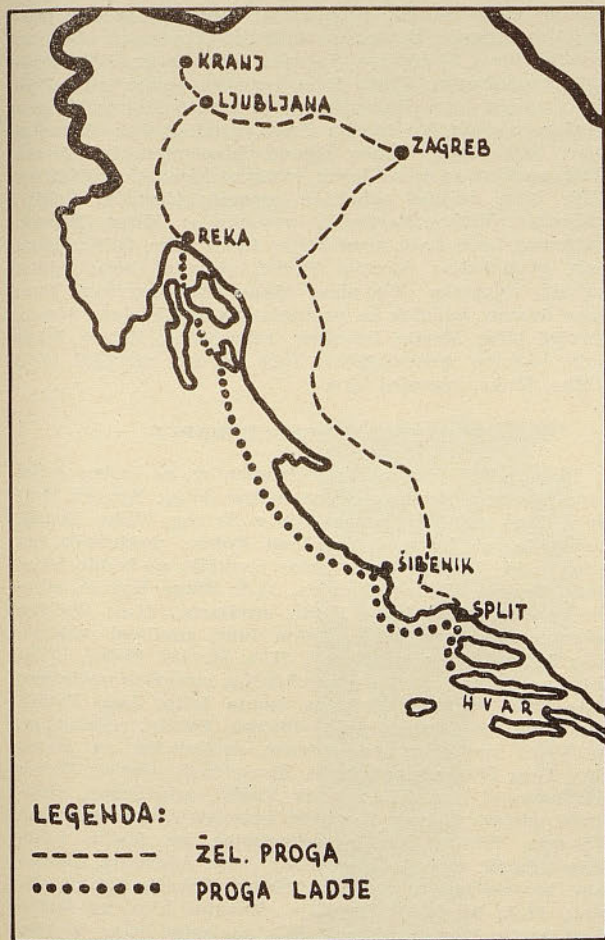
Foto: Metod Rotar

kraj Vrbovsko znan po najboljših vinih, katerih cena pri proizvajalcih, ki radi prodajajo manjše količine, znaša največ 100 din, hotelsko podjetje pa pravi, da bo najboljša vina prodajalo okrog 150 din za liter.

Vrbovsko ima tudi pomembne zgodovinske spomenike.

Iz Vrbovska so možni številni izleti v sosednjo Jelšo, Stari grad in v samo mesto Hvar, razen tega pa še na druge otoke in do obale v Split in Makarsko. V Vrbovskem ribiči zelo radi vzamejo s seboj tudi turiste; kogar veseli ribarjenje, bo prišel v celoti na svoj račun. Samo naj ne pozabi vzeti s seboj podvodno masko in drugi pribor, če ga ima.

Dostop v Vrbovsko je možen direktno po morju, ali pa od mesta Hvara po cesti z avtomobilom; iz Kranja do Splita pa ali direktno z vlakom ali pa preko Reke z ladjo.

Vsekakor bo glede prevoza treba proučiti vse podrobnosti, da bi se našel najbolj udoben način potovanja, ker ima vsaka od teh variant dobre in slabe strani. Gre za to, da se potovanje skrajša kolikor največ mogoče in da je pri tem čim manj prestopanj. Vsekakor pa bo potovanje trajalo okrog 18 ur v eno smer.

Zaradi daljšega trajanja letovanja je določeno, da se bodo letovalci menjali vsakih 12 dni, tako da 2 dni mineta na potovanju, 10 dni pa ostane za učinkovito bivanje na morju.

Upoštevač določeni način izmene, bo letos lahko letovalo v Vrbovskem najmanj 600 članov kolektiva in njihovih svojcev, obstoje pa možnosti, da v primeru večje potrebe še povečamo kapacitete za približno 10 postelj dnevno, s čimer lahko omogočimo letovanje še dodatnim 120 interesentom.

Tako je po sklepu DS in UO letos poskrbljeno za letovanje našega kolektiva na dveh mestih, pri čemer se posebno Ankarani pripravljajo, da bi čim gostoljubnejše sprejel nove goste. Tudi cene bodo v Ankaranu nekoliko nižje, in sicer za penzion z ležiščem v stavbi 300 din na dan, za penzion z ležiščem v vikend hišici pa 250 din na dan.

Vabimo vse člane kolektiva, da se čimprej odločijo, kje bodo letos preživeli del svojega dopusta, da bi se lahko pravočasno izvršile vse ostale priprave, kar vse naj nam omogoči, da nam bo letošnji dopust čimbolj prijetno potekal.

Prijateljsko srečanje v Cerknem med IKS Iskra in Elektrogospodarsko šolo Cerkno

Na prvo pomladansko nedeljo zjutraj smo se zbrali pred našo tovarno rokometiški in ping-pongisti naše tovarne in odpeljali v Cerkno na povabilo mladinske organizacije v Elektrogospodarski šoli v Cerknem, na prijateljski dvboj. Med potjo smo se pogovarjali o slabem vremenu in o slabi pripravljenosti naših igralcev, ki so bili letos še brez treningov. Ko smo prišli v Cerkno, so nas predstavniki mladinske organizacije zelo lepo sprejeli in pogostili.

Sporazumeli smo se, da bo tekmovanje v namiznem tenisu ob 10. uri, v malem rokometu pa ob 11. uri. Našo namiznoteniško ekipo so sestavljali: Ješe, Antič in Kenda. Proti pričakovanju so imeli zelo lahko delo. Ješe in Antič sta nam priborila po dve zmagi, Kenda pa eno in tako se je dvboj zaključil z rezultatom 5:0.

Ob 11. uri se je začela tekma v malem rokometu. Naše moštvo so sestavljali Vidakovič, Ivančič, Gašperšič, Boc, Cvetko Marolt, Reberšak in Kenda. Takoj v začetku tekme so naši pokazali lepo igro in vodili že s 3:0, toda domači so hitro uredili svoje vrste in polčas se je končal s 7:4 za domače. V drugem polčasu pa so naši fantje pokazali, da nočejo domov poraženi. Začeli so se požrtvovalno boriti, zmanjševali so razlike v golih in nazadnje jim je uspelo tudi zmagati z rezultatom 11:10.

Gostitelji so nas povabili še na kosilo. Po kosilu smo se od njih lepo poslovili, še prej pa smo se domenili za povratni dvoboj v Kranju. V spomin smo dobili veliko sliko bolnišnice »Franje«.

Popoldne smo imeli še dovolj časa, da smo si ogledali slovito partizansko bolnišnico »Franjo«.

Tako je minila prijetna nedelja v spoznavanju mladincev istih strok dveh oddaljenih krajev. Takšnih srečanj in izletov si naša mladina še veliko želi.

Jože Prelovšek

IZLETI V LETU 1959

Kot vsako leto tako je tudi letos IO sindikata sklenil, naj se članom našega kolektiva omogoči cenene izlete v razne kraje naše ožje domovine, ki so po svoji prirodni, kulturni ali zgodovinski vrednosti za nas zanimivi.

Komisija za izlete je izdelala naslednji načrt:

A. Enodnevni nedeljski izleti:

- Kočevje, Bela krajina, Krška dolina
- Rogaška Slatina, Ptuj (ogled muzeja), Borl
- Logarska dolina
- Turjak, Bloke, Cerkniško jezero
- Vršič, Trenta, Predil
- Soška in Vipavska dolina
- Žužemberk, Dolenjske toplice, Novo mesto
- Ribnica, Delnice, Crikvenica
- Snežnik, Lož
- Jelovica, Bohinj
- Vintgar, Pokljuka
- Kamniška Bistrica
- Maribor in z žičnico na Pohorje
- Škocjanske jame
- Postojna, Predjamski grad
- Selška in Poljanska dolina
- Cerkno (bolnica »Franja«)
- Tržič, Begunje, Draga, Bled
- Mojstrana, Vrata
- Izlet v neznano

B. Dvodnevni izleti:

- Karlovac, Plitvička jezera, Crikvenica, Reka,
- Opatija, Pula, Koper

C. Popoldanski izleti:

- Turjak (NOB)
 - Iški Vintgar pri Ljubljani
 - Grosuplje, Županova jama
 - Zbiljsko jezero
 - Urh pri Ljubljani (NOB)
 - Ljubljana (Golovec — zvezdarna)
 - Podljubelj nad Tržičem
 - Jezersko
 - Bled, Ribno
 - Vrba, Moste (Prešernov dom in hidrocentrala)
 - Kropa (ogled tovarne Plamen)
 - Ljubljana (ogled muzeja NOB)
- ### D. Prvomajski izleti (za proslavo 40. letnice KPJ)
- Bohinj, Begunje, Draga (grobovi talcev)
 - Cerkno (bolnica »Franja«)
 - Kumrovec (rojstni kraj maršala Tita)

NOVOSPREJETI V MESECU MARCHU

Anica Hafner, razvojni biro; Franc Poljanc, strojna orodjarna; Vinko Bajželj, orodjarna; Rafko Pipan, produkcija; Pavel Kotnik, produkcija; Vincencij Pavlin, produkcija; Angela Resnik, produkcija; Ferdinand Gajšek, razvojni biro; Stanislava Sajevec, produkcija; Jože Podlogar, produkcija; Franc Bele, razvojni biro; Anton Dolžan, razvojni biro; Rudi Velkavrh, razvojni biro; Tončka Demšar, produkcija; Marija Loga, produkcija; Antonija Solar, produkcija; Janez Dimec, kino montaža; Anton Mrak, orodjarna; Ana Klasek, razvojni biro; Alojz Možina, OTK; Ivan Ječnik, skladišče surovin; Zdravko Soklič, orodjarna; Vinko Martinčič, produkcija; Milan Pečnik, orodjarna; Leon Bajt, produkcija; Janez Udir, OTK; Franc Jauh, produkcija; Alojzija Pavec, razvojni biro; Ljubo Lazukič, mizarska delavnica; Maks Ezin, razvojni biro; Hugo Ažman, oddelek za prevzem materiala; Jože Juvan, razvojni biro; Martin Ribnikar, sekretariat; Zorica Stankovič, obratno gospodarstvo; Jože Dolenc, razvojni biro; Cvetko Ščuka, razvojni biro.

IZSTOPILI V MESECU MARCHU

Blagoje Zubič, montaža instrumentov, na lastno željo; Ivana Rajterič, produkcija, na lastno željo; Branko Dragonja, kino montaža, premeščen v Servis; Vinko Kozelj, produkcija, na lastno željo; Ivan Kukec, produkcija, na lastno željo; Rozalija Zupan, kino montaža, na lastno željo; Vinko Tepina, elektrodelavnica, JLA; Stane Kavčič, elektrodelavnica, JLA; Janez Košir, orodjarna, JLA; Goričan Dragotin, orodjarna, JLA; Anton Janc, gradbeni oddelek, JLA; Peter Lavtar, orodjarna, JLA; Marjan Mulej, OTK, na lastno željo; Jože Stare, produkcija, starostno upokojen; Alojz Dulc, razvojni biro, na lastno željo; Jože Pavlič, produkcija, na lastno željo; Vladimir Ferdin, produkcija, invalidsko upokojen; Ana Brezar, produkcija, na lastno željo; Ivan Skofic, produkcija, disciplinski odpust; Dušan Pirc, razvojni biro, JLA; Janez Naglič, uslužbenec, disciplinski odpust; Božena Opresnik, razvojni biro, premeščena v Servis; Marija Sušnik, sekretariat, na lastno željo, Edvard Zavbi, razvojni biro, JLA; Pavla Androjna, komerciala, premeščena v Servis; Marjan Kokalj, pravni oddelek, JLA; Markovič ing. Ilija, razvojni biro, na lastno željo; Danica Kunej, priprava dela, na lastno željo; Marjan Bizjak, razvojni biro, JLA; Franc Kozelj, razvojni biro, JLA.

V I. TROMESEČJU LETA 1959 SO SE POROČILI:

1. Rajko Benedik zaposlen v montaži central se je poročil s Pavlo Peternelj, zaposleno v montaži.
2. Ema Jereb, zaposlena v montaži se je poročila z Janezom Kaduncem, zaposlenim pri gradbenem podjetju v Kranju.
3. Francka Rozman, zaposlena v navijalnici se je poročila z Antonom Zorkom, zaposlenim pri »Avtoprometu« v Kranju.
4. Franc Oman, zaposlen v skladišču produkcije se je poročil z Nado Peterlin, zaposleno v produkciji.
5. Terezija Radoš, zaposlena v montaži usmernikov se je poročila s Hinkom Ločniškarjem, trenutno nezaposlen.
6. Kristina Cotman, zaposlena v produkciji se je poročila z Ivanom Beleharjem, zaposlen pri »Kamnosestvo« Kranj.
7. Francka Mohorič, zaposlena v produkciji se je poročila z Jožetom Erlahom, zaposlen v Železarni Jesenice.

8. Branko Zmitek, zaposlen v pripravi dela se je poročil z Marjeto Eržen, zaposleno v powers oddelku.
9. Stane, Lunar zaposlen v kino montaži se je poročil z Marijo Mavec, zaposleno v navijalnici.
10. Antonija Kelhar, zaposlena v montaži instrumentov se je poročila z Jožetom Bajželjem, zaposlen v »Plavnika« Kranj.
11. Ahmed Jukič, zaposlen v montaži se je poročil s Katarino Jereb, zaposleno v montaži.
12. Dana Perdan, zaposlena v razvojnem biroju se je poročila z Borisom Kacinom, zaposlenim pri »Mehano-tehna« Izola.
13. Kristina Podgornik, zaposlena v produkciji s Karlom Bernardom, posestnikom.
14. Marjan Tabar, orodjarna se je poročil z Marto Vidic, zaposleno v montaži central.
15. Leopold Pretnar, zaposlen v vzdrževanju dela se je poročil z Julko Juhant, zaposleno v produkciji.
16. Anica Jagodic, zaposlena v produkciji se je poročila z Alojzem Perčičem, zaposlen v »Inteks« Kranj.
17. Jakob Jerala, zaposlen v produkciji se je poročil s Silvo Piškur, zaposleno v »Inteks« Kranj.

UPKOJENI V MESECU MARCU

Z 31. marcem 1959 je bil upokojen tovariš Jože Stare, rojen 24. marca 1904 na Primskovem pri Kranju. V tem podjetju je bil zaposlen vse od leta 1925 dalje, to je preko 34 let. Opravljal je razna dela, zadnjih 15 let pa je bil zaposlen kot rezkar v produkciji.

Bil je izredno vesten in discipliniran delavec in je bil med sotovariši zelo priljubljen. V našem podjetju je aktivno delal v sindikalni organizaciji, na terenu pa v SZDL in gasilskem društvu. Izvoljen je bil tudi v SD in kasneje v UO.

Zelimo mu, da res zaslužen pokojnino uživa v zdravju in zadovoljstvu še mnogo let.

Vladimir Ferdin rojen 25. oktobra 1920 je bil zaposlen v našem podjetju od leta 1955 dalje in sicer kot delavec v navijalnici. S 27. marcem je invalidsko upokojen zaradi posledic iz NOB, kjer je aktivno sodeloval od spomladi leta 1943 do osvoboditve.

Bil je dober, predan in vesten delavec, želimo, da se skoraj pozdravi in vrne med svoje sodelavce zdrav.

PREŠERNOVA DRUŽBA

bo v počastitev
40 - letnice ZKJ
izdala v svoji knjižni zbirki
še 8. knjigo:

HLAPEC JERNEJ in njegova pravica

to knjigo prejmejo brez vsakega
doplačila vsi člani PREŠERNOVE
DRUŽBE ki se naroče na celotno
zbirko (7 knjig) za 600 din

Postanite član
Prešernove družbe

Člane vpisujejo poverjeniki Prešernove
družbe, ki so skoraj v vseh šolah in
sindikalskih podružnicah, vse knjigarne in
uprava v Ljubljani, Erjavčeva 14a